29 ՕԳՈՍՏՈՍ 2003 ՈՒՐԲԱԹ 154 (2839)

Ազգ

Azg armenian daily

Հայաստանի ... գրադարան

Կհայտարարագրեն ոչ միայն պաշտոնյաների եկամուտները

Կառավարությունը երեկ հաստատեց եւ շուտով ԱԺ-ին կներկայացնի «Ֆիզիկական անձանց եկամուտների հայտարարագրման մասին» օրենքի նախագիծը: Ներկայացնելով նախագիծը, հարկային ծառայության պետի տեղակալ Արմեն Ալավերդյանը հայտնեց, որ մինչ այժմ իրենց եկամուտները հայտարարագրել են 46 հազար մարդ: Այժմ արդեն կհայտարարագրեն նաեւ մյուսները, որոնց եկամուտները գերազանցում են տարեկան 2,5 մլն դրամը: Դրանից ցածր եկամուտները, ինչպես նաեւ կենսաթոշակները, նպաստները, կրթաթոշակները չեն հայտարարագրվի: Ընդ որում, հայտարարագրերը պետք է ներկայացվեն հաջորդ՝ 2004 թ.-ից հետո եւ այդ տարվա արդյունքներով:

Արմեն Ալավերդյանը տեղեկացրեց, որ այս գործընթացից խուսափողը տուգանք կվճարի չհայտարարագրված եկամտի 20 տոկոսի չափով: Եկամուտն ավելի կամ պակաս ներկայացնելու դեպքում տուգանքը դարձյալ կկազմի ներկայացվածի 20 տոկոսը: Ներկայումս, ըստ հարկային ծառայության պետի տեղակալի, 250-ից ավելի դեպք է արձանագրվել, երբ հայտարարագիր չեն ներկայացրել, եւ այդ անձանց նկատմամբ տարբեր չափի տուգանքներ են կիրառվելու:

Ա. Մ.

Խուսափեք խոշոր աղ օգտագործելուց... նաեւ պարսկական, ուկրաինական աղատեսակներից

Հայաստանի մարզերի մեծ մասը խպիպի էնդեմիկ օջախ է համարվում

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

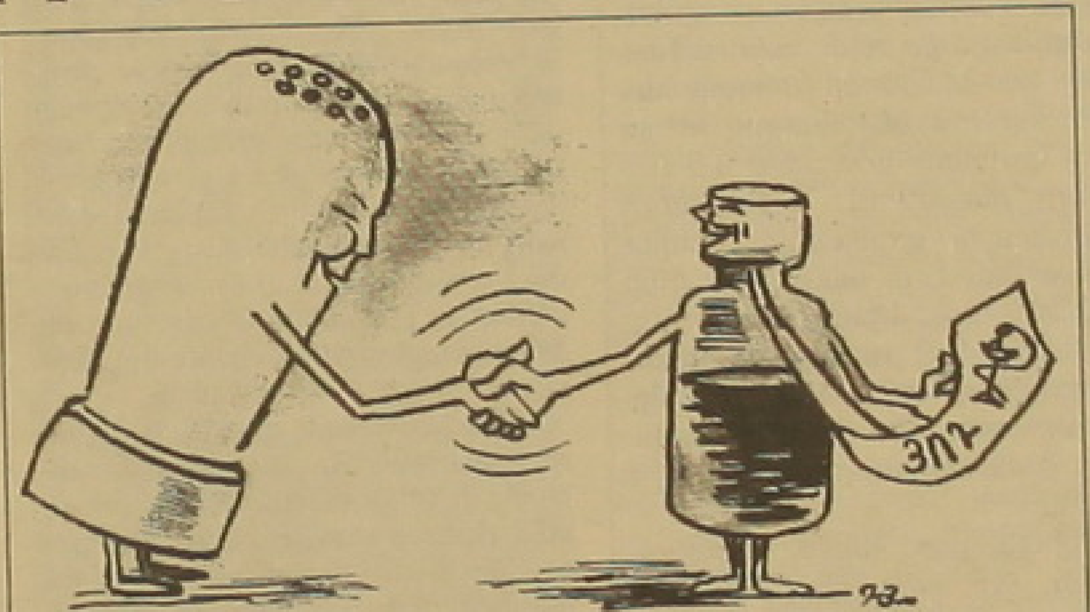

Աշխարհի շատ երկրների նման Հայաստանում հողի ու ջրի մեջ յոդի պարունակությունը նորմայից ցածր է: Հենց այդ երկրներում են զարգանում վահանաձեւ գեղձի ֆունկցիայի ամենատարբեր խանգարումները, բժշկական լեզվով ասած՝ խպիպ, իսկ կենցաղում ընդունված անվանմամբ՝ զոբ հիվանդությունը: Մեր լեռնային երկիրը խիստ հեռու է օվկիանոսից, որը յոդի աղբյուր է համարվում հողի ու խմելու ջրի համար:

Հայաստանում խպիպի տարածման սուր օջախներ են համարվում Լոռին, Սյունիքը (հատկապես Սիսիան, Վանաձոր եւ Գորիս քաղաքները), Շիրակը, Վայոց ձորը: Ընդհանրապես, յոդի բավարար պարունակությամբ տարածք մեր հանրապետությունում համարվում է Արարատյան հարթավայրի մի հատվածը՝ Արարատի, Արմավիրի մարզերով, Երեւանով: Չնայած դրան, Յունիսեֆի՝ 1998 թ. Երեւանում անցկացված մի հետազոտության ժամանակ 15-45 տարեկան կանանց 25-30 տոկոսի մեջ եւս հայտնաբերվել են այս հիվանդության ախտանշանները: Հայաստանի նման երկրներում խպիպի դեմ պայքարի լավագույն միջոցը համարվում է աղի յոդացումը, որը սննդի տեսականու մեջ ամենաէժան ու ամենահեշտն է օգտագործվում: Շատ երկրներում յոդացնում են նաեւ ծեթն ու հացը:

Տես էջ 2

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

Թեքեյան մշակութային միության մրցանակաբաշխություն գիտության եւ մշակույթի բնագավառներում

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության կենտրոնական վարչությունը հաստատել է մինչեւ տարեվերջ իրականացվելիք մշակութային ծրագիրը:

Ինչպես Արմենպրեսի թղթակցին ասաց ԹՄՄ նախագահ Ռուբեն Միրզախանյանը, այդ շրջանակներում այս տարվա հոկտեմբերին միության կենտրոնական վարչությունը «Ազգ» օրաթերթում կհրապարակի 2004 թվականին գիտության եւ մշակույթի տարբեր բնագավառներում կայանալիք «Թեքեյան մրցանակաբաշխության» պայմանները: Նախատեսված են մրցանակներ 10 ասպարեզներում՝ հասարակական, բնագիտական, ճշգրիտ գիտությունների, լրագրության եւ հեռուստառադիոլրագրության, ճարտարապետության, երաժշտության, կերպարվեստի, թատերական արվեստի, կինոարվեստի եւ գրականության բնագավառներում: Ռ. Միրզախանյանի հավաստմամբ, մրցանակները կունենան նաեւ դրամական արտահայտություն:

Բացի այդ, սեպտեմբերին ՀՀ գրողների միության հետ Թեքեյան մշակութային միությունը կկազմակերպի սփյուռքահայ մեծանուն գրող Շահան Շահնուրի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված միջոցառում, կնշվի նաեւ ՀՀ ԳԱԱ պրեզիդենտ Ֆադեյ Սարգսյանի ծննդյան 80-ամյակը:

Հոկտեմբերին մեծ հանդիսավորությամբ կնշվի Վահան Թեքեյանի ծննդյան 125-ամյակը, Ջիվան Գասպարյանի 75-ամյակը, նաեւ հուշ-երեկո կկազմակերպվի Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն առաջինի 95-ամյակի առթիվ: ՀՀ նկարիչների միության հետ համատեղ կնշվի ԹՄՄ կենտրոնական վարչության անդամ, հանգուցյալ Հենրիկ Սիրավյանի հոբելյանը, այդ առիթով նկարիչների միության ցուցասրահում կկազմակերպվի նրա աշխատանքների ցուցահանդեսը:

Նոր ուսումնական տարվա առաջին օրը Վ. Թեքեյանի անունը կրող դպրոցներ կայցելեն միության կենտրոնական վարչության անդամները, արվեստի, գիտության գործիչներ: Ի դեպ, հանրապետության մարզերում գործում է Վ. Թեքեյանի անունը կրող 3 դպրոց, իսկ Երեւանում՝ 1800 աշակերտ ունեցող Թեքեյան կրթահամալիրը, որտեղ մանկավարժները միությունից ստանում են եւս մեկ աշխատավարձ:

Ռ. Միրզախանյանը նշեց, որ նախատեսվում է ապագայում Թեքեյան պուրակում կանգնեցնել ԹՄՄ կենտրոնական վարչության անդամ, մեծ կինոռեժիսոր Ֆրունզե Դովլաթյանի արձանը:

Փոխվել է Մինսկի խմբի Ռուսաստանի համանախագահը

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի եռանախագահության կազմում Ռուսաստանի ներկայացուցիչ Նիկոլայ Գրիբկովին փոխարինելու է Յուրի Մերզլյակովը: Ադրբեջանի արտաքին գործերի նախարար Վիլայաթ Գուլիեւը այդ առթիվ Թուրան լրատվական գործակալությանը հայտնել է, որ ռուս դիվանագետը փաստահավաք այցելությամբ Բաքու կժամանի սեպտեմբերի սկզբներին:

Պարոն Մերզլյակովը եղել է Ռուսաստանի դեսպան Ղազախստանում, բացի այդ ղեկավարել է Ռուսաստանի պատվիրակությունը Կասպից ավազանի բաժանմանը նվիրված բազմակողմ բանակցություններում:

Վկայակոչելով Ադրբեջանի նախագահի աշխատակազմի արտաքին հարաբերությունների վարչության պետ Նովրուզ Մամեդովին, ինչպես նաեւ Թրենդ ադրբեջանական լրատվական գործակալությունները հայտնում են, որ Ադրբեջանի իշխանությունները չեն կարծում, որ այս փոփոխությունը բացասաբար կանդրադառնա Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղ կարգավորման գործընթացի վրա: Ն. Մամեդովի համոզմամբ, ի տարբերություն ամերիկացի կամ ֆրանսիացի դիվանագետների, ռուսաստանցի ամեն մի ներկայացուցիչ որոշակիորեն տեղյակ է Ղարաբաղի հակամարտության բնույթին, պատմությանը եւ առանձնահատկություններին, ուստի նրան դժվար չի լինի բախվել այդ խնդրի կարգավորմանը:

Նովրուզ Մամեդովը մեկնաբանել է նաեւ Մինսկի խմբի նախկին համանախագահ Վլադիմիր Կազիմիրովի այն ենթադրությունը, թե Հեյդար Ալիեւի իրավահաջորդն այնչափ զբաղված կլինի երկրի խնդիրներով, որ առժամանակ ստիպված կլինի հետաձգել բանակցային գործընթացը: «Կազիմիրովը հայտնի է իր հայամետ դիրքորոշմամբ: Նրա հայտարարությունները դատարկ են եւ անհիմն: Մինչդեռ այս խնդրում էական է միայն Մինսկի խմբում Ռուսաստանի նորանշանակ ներկայացուցչի կարծիքը», ասել է Նովրուզ Մամեդովը:

Քլիվլենդում բժիշկները չեն համարձակվում վիրահատել Ալիեւին

ՔԼԻՎԼԵՆԴ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը շատ թույլ է զգում իրեն: Օրվա ընթացքում նա կարողանում է խոսել 10-15 րոպե, վկայակոչելով Քլիվլենդի հիվանդանոցի ներկայացուցչին, այսօր հաղորդել է Թուրան լրատվական գործակալությունը:

Նույն աղբյուրը տեղեկացրել է Թուրանին, թե Անկարայում հուլիսի 8-ից օգոստոսի 6-ը Հեյդար Ալիեւը չի ստացել անհրաժեշտ բուժում, եւ նրան ուշ են տեղափոխել Քլիվլենդ: Եթե դա արվեր ավելի վաղ, Ալիեւն իրեն անհամեմատ ավելի լավ կզգար, ասել են բժիշկները: Ադրբեջանի նախագահին շտապ անհրաժեշտ է մեկ երիկամի փոխպատվաստում, սակայն, հաշվի առնելով նրա ընդհանուր վիճակը, բժիշկները չեն կարող ռիսկի դիմել եւ վիրահատել հիվանդին:

Մինչդեռ Ադրբեջանի Լիդեր հեռուստաընկերությունն այսօր հաղորդել է, թե նախագահ Հեյդար Ալիեւը հրամանագիր է ստորագրել 56 դատապարտվածների ներում շնորհելու մասին:

Էդ. Ճերեճյանը հանդիպումներ է ունենում Անկարայում

Մ. Նահանգների պետքարտուղարության դիվանագիտական խորհրդի պատվիրակությունը, որը գլխավորում է հայազգի բազմափորձ դիվանագետ, պետքարտուղարի խորհրդական Էդվարդ Ճերեճյանը, Թուրքիայի մայրաքաղաքում օգոստոսի 27-ից ձեռնարկել է խորհրդակցական հանդիպումներ, որոնց նպատակն է ստուգել թուրքական կողմի վերաբերմունքը Մ. Նահանգներ-Թուրքիա հարաբերությունների ներկայիս վիճակի մասին:

Նույն օրն իսկ, ինչպես տեղեկացնում է Պոլսո «Մարմարա» օրաթերթը, էդ. Ճերեճյանը հանդիպել է Թուրքիայի խորհրդարանի մարդու իրավունքների հանձնաժողովի նախագահ Մեհմեթ Էլկաթմիշի հետ: Վերջինս ամերիկյան իշխանություններից պահանջել է, իր ասելով, հրաժարվել Թուրքիան շանտաժի ենթարկելու քաղաքականությունից, մասնավորաբար Կիպրոսի եւ Հայկական հարցերում: Նա պնդել է, որ Վաշինգտոնը միշտ էլ սակարկության եւ սպառնալիքի նյութ է դարձնում այդ հարցերը: «Կիպրոսում թուրքերը սպանդի ենթարկվեցին, սակայն ցեղասպանությունը թուրքերի դեմ կիրառվեց», բողոքել է նա:

Նույնը վերաբերում է Հայոց ցեղասպանության հարցին, որը հաճախակի առաջ է բերվում որպես սպառնալիք, ասել է նա: Էլկաթմիշի կարծիքով, երկու երկրները եթե շարունակելու են իրենց բարեկամությունը, ապա Վաշինգտոնը պետք է հրաժարվի այդ հարցերը շահագործելուց: Նա քննադատել է նաեւ Իրաքի նկատմամբ Մ. Նահանգների «կողմնակալ» քաղաքականությունը:

Անիի ավերակները

Հայոց Բագրատունիների մայրաքաղաք-բերդաքաղաքը զբոսաշրջիկներին ներկայացվում է որպես թուրքական մշակութային ժառանգություն

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Անի-Կարս

Հայոց Բագրատունյաց Սմբատ երկրորդ թագավորի պատվերով Տրդատ ճարտարապետը 989-1001 թթ. «Աշոտաշեն» եւ «Սմբատաշեն» պարիսպների միջանկյալ տարածքում կառուցում է Անիի մայր տաճարը: Սմբատ արքան բախտավորություն չունեցավ տեսնելու հրաշք տաճարը, եւ միայն նրանից գահը ժառանգած Գագիկ Առաջին հայոց թագավորի կնոջ՝ Կատրանիդե թագուհու հովանավորությամբ ավարտին հասցվեց Անիի մայր տաճարի շինարարությունը:

Տաճարի հարավային ճակատին գրված 21 տողանոց արձանագրությունն ասում է. «Գագիկի՝ հայերի ու վրացիների արքայից արքայի փառավոր իշխանության օրոք, ես՝ Սյունյաց Վասակ թագավորի դուստր, հայերի թագուհիս, ողորմած Աստծո ներշնչանքով եւ իմ ամուսին Գագիկ արքայից արքայի պատվերով, կառուցեցի այս սուրբ տաճարը, որը Մեծն Սմբատն էր հիմնադրել»:

- Գյուզե՞լ (սիրո՞ւն է),- արձանագրությունը դժվարությամբ ընթերցող անծանոթին թուրքերեն հարցրեց Քյուրթուլաշը:

- Գյուզել,- թուրքերեն պատասխանեց անծանոթը, ապա համբուրեց տաճարի պատը, գետնին ընկած խաչքարի մի կտոր, ինչը քիչ հետո Քյուրթուլաշը եւ նրա «հնագետ» ընկերը՝ Մուրադը, պիտի առանձնացնեին եւ նմանատիպ քարերի հետ տեղափոխեին աղբանոց:

Մուրադը Օջախլի գյուղից էր, անծանոթին առաջարկեց փոխել ժամացույցները, ապա սկսեց հոհոալ ու «պեղումներ» անող մյուս երկու թրքուհիներին պատմել, թե ինչպես եմ խաչակնքել մայր տաճարի շեմին, համբուրել քարի կտորը:

Ի՞նչ էր անելու նոր ժամացույցը այս Մուրադը: Նրան քլունգ էր պետք, սրածայր քլունգ:

Տես էջ 4

Այնուամենայնիվ, ջրի սակագները կբարձրանան

Ջրահեռացման ծախսեր չվճարող օբյեկտները կփակվեն

Ջրային տնտեսության կոմիտեի նախագահ Գագիկ Մարտիրոսյանը երեկ կառավարության նիստին հաջորդած մամուլի ասուլիսի ժամանակ անդրադարձավ իր ղեկավարած համակարգին առնչվող երկու որոշումներին, որոնք ընդունվել էին նիստի ժամանակ: Առաջինը վերաբերում էր ջրամբարներին, որը շատ հակիրճ ներկայացվեց: Տեղեկացվեց, որ Հայաստանում կա 72 ջրամբար, որտեղ կուտակվում է 1 մլրդ խմ ջուր: Առաջիկա տարիներին նախատեսվում է այդ ջրաքանակին ավելացնել եւս 500 մլն խմ: Կարեւորելով ջրամբարների նշանակությունը մի շարք առումներով, Գագիկ Մարտիրոսյանը հայտնեց, որ կառավարությունը հաստատել է այն կանոններն ու պահանջները, որոնք դրվելու են ջրամբարների շահագործման, կառավարման, շահագործումից հանելու դեպքում:

Հաջորդ որոշումը ջրմուղ կայանների մասին էր: Այդպիսիք Հայաստանում 25-ն են: Կառավարության որոշմամբ, կոնկրետ պարտականություններ են դրվում դրանք շահագործող մարմինների, ջրօգտագործողների եւ վերահսկողների միջեւ: Ջրային տնտեսության կոմիտեի նախագահը տեղեկացրեց, որ ներկայումս կեղտաջրերի ֆիզիկական մաքրում չի կատարվում, իսկ մեխանիկականը կատարվում է միայն Երեւանի Աերացիայում: Երկրորդ որոշմամբ, հնարավորություն է առաջանում պարտադիր պայմաններ ծառայելու, որպեսզի ջուր օգտագործողները, մասնավորապես արտադրական եւ սպասարկման օբյեկտները ջրահեռացման համար ծախսեր կատարեն: Օրինակ բերելով Հրազդանի կիրճի օբյեկտները, Գագիկ Մարտիրոսյանը հայտնեց, որ նրանք նման ծախսեր չեն կատարում: Մինչդեռ այդ ծախսերը մեծ չեն՝ ամսական 8-10 հազար դրամ:

Եթե դրանք շարունակվեն չվճարվել, ապա կկիրառվեն խիստ միջոցառումներ, ընդհուպ տվյալ օբյեկտի փակումը:

Այնուհետեւ կոմիտեի նախագահը, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, վերստին անդրադարձավ ջրի սակագնի փոփոխման հնարավորությանը, ասելով, որ դա տեղի կունենա առաջիկա 5-6 տարիների ընթացքում: Համակարգի շահութաբեր աշխատելու համար անհրաժեշտ է, որ սակագինը լինի 250-300 դրամ 1 խմ-ի համար: Այդ գումարից 100 դրամը կապիտալ ներդրումներն են, 40-50 դրամը ջրահեռացման եւ մաքրման ծախսերը, որոնք պետությունը վերցրել է իր վրա:

Այսինքն, ըստ Գագիկ Մարտիրոսյանի, ջրի սակագինն առայժմ հարկ է բարձրացնել մինչեւ 105-120 դրամ 1 խմ-ի համար: Ջրաչափերի տեղադրման եւ դրա հետ կապված ջրամատակարարման բարելավման խնդրի վերաբերյալ կոմիտեի նախագահը հայտնեց, որ ջրի ծախսը նվազել է 3 անգամ եւ մեծ խնայողություն է արձանագրվել:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

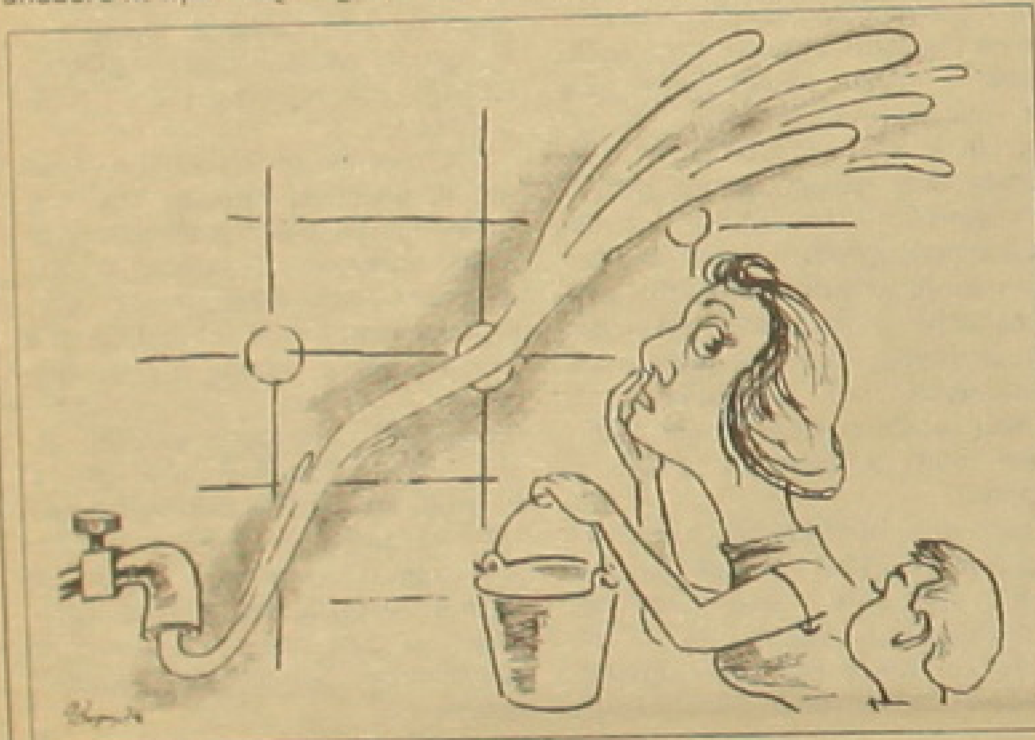

Խուսափէք խոնավ աղ օգտագործելուց...

Սկիզբը՝ էջ 1

1990-ական թթ. սկսած մինչեւ վերջին մի քանի տարիները, հայկական աղը չի յոդացվել: «Արմա» բժշկական կենտրոնի էնդոկրինոլոգ Համլիկ Մանուկյանի մեկնաբանմամբ, թեեւ խպիպի խնդիրը միշտ էլ եղել է Հայաստանում, բայց վերջին տասնամյակում աղի յոդացման տեւական ընդհատումները հիվանդությունն աննախադեպ աճուժացրին:

1998 թ. Յունիսեֆի փորձագետների միջամտությամբ առողջապահության նախարարությունը ձեռնամուխ եղավ աղի յոդացումը կազմակերպելու եւ վերահսկելու աշխատանքներին, ու նման պահանջ դրվեց Ավանի աղի հանքի հիմքի վրա գործող ձեռնարկության առջեւ: Եվ միայն այդ տարի կրկին վերականգնվեց աղի յոդացումը:

Մեր հանրապետությունում 6-12 տարեկան երեխաների 40 տոկոսը, իսկ հղի կանանց 50 տոկոսը տառապում են յոդի անբավարարությունից: Հղիության ինն ամիսների ընթացքում հղի կնոջ օրգանիզմում անհամեմատ ավելանում է յոդի պահանջը: Դրա պակասը արգելակում է սաղմի բնականոն զարգացումը, ընդհանրապես խպիպը թթվածնային քաղց է ստեղծում օրգանիզմում, ոչ մի գործընթաց նորմալ չի ընթանում: Թե մտավոր, թե ֆիզիկական թերզարգացումն այս ախտի բնորոշ հատկանիշն է:

Վիճակագրական վերջին տվյալների համաձայն, Հայաստանում դեռահասների 30,3 տոկոսն արդեն վահանաձեւ գեղձի տարբեր կարգի խանգարումներ ունի: Խպիպն այդ տարիքում հարվածում է հատկապես սեռական զարգացմանը, որը հաճախ անդառնալի փոփոխություններ է առաջացնում՝ հանգեցնելով անպտղության: Այս իմաստով, խպիպն ուղղակիորեն հարվածում է ծնելիությանը:

Խնդիրն այնքան է լրջացել, որ էնդոկրինոլոգներն առաջարկում են օրենսդրության մեջ հատուկ տողեր ավելացնել, օրինակ՝ հանրապետության տարածքում ներմուծվող աղաստեսակների ներկրումն արգելելու վերաբերյալ: Այդ օրենքի նախագիծը, ըստ Համլիկ Մանուկյանի, արդեն 3 տարի պատրաստ է, սակայն որեւէ ուշադրության չի արժանանում: Այդ աղերը յոդացված չեն եւ, բժիշկների կարծիքով, անթույլատրելի՝ օգտագործման համար: Սակայն, ցավոք, հատկապես գյուղացիները տեղյակ չեն եւ 10-20 դրամի տարբերության պատճառով նախընտրում են դրանք հայկական «էքստրա» յոդացված աղից: Համլիկ Մանուկյանը պնդում է, որ խոնավ, չմանրացված աղը եւս ցանկալի չէ օգտագործման համար: Յոդը ներծծվում է միայն աղի մանր մասնիկների մեջ: Սակայն հայկական ընտանիքներում, եւ հիմա, հատկապես մարզերում, ավանդաբար օգտագործում են խոնավ աղ: Բնականաբար, խնդրի նրբությանը գյուղական տանտիրուհին հազիվ թե տեղյակ լինի:

Վերջերս լրագրողների մի խումբ էր այցելել Կոտայքի մարզի Բուժական գյուղ: Գյուղացիները պատմեցին, որ անցած տարի Երեւանից եկած բժիշկները հետազոտել են գյուղի դպրոցի աշակերտներին, եւ 70 տոկոսի մեջ վահանաձեւ գեղձի տարբեր կարգի խանգարումներ հայտնաբերել:

Պրոբլեմի լուծման գլխավոր խոչընդոտը նախ եւ առաջ մարդկանց անիրազեկությունն է, բացարձակ անգիտությունը՝ հիվանդության վտանգն ու տարածվածությունը կանխելու վերաբերյալ: Այս առթիվ ուսուցողական ոչ մի դասընթաց ու միջոցառում երբեւէ չի անցկացվում մարզերում:

Համլիկ Մանուկյանն ընդամենը վերջերս հետազոտել է Երեւանի մի քանի բուհերի 18-21 տարեկան չամուսնացած աղջիկների եւ պարզել, որ նրանց մոտ 21 տոկոսը վահանաձեւ գեղձի մեծացում ունի:

Ի դեպ, մեծաքանակ յոդ պարունակվում է ընկույզի, մորու, խուրմայի, կիվիի, անանասի պտուղներում, իսկ քանի որ սրանք բավական թանկարժեք են, կարելի է փոխարինել նաեւ սովորական կաղամբով ու ծաղկակաղամբով եւ սմբուկով:

Փոքրիկներին անձրեւաջրերից պաշտպանել է պետք

Պատահաբար այցելելով Երեւանի Շենգավիթի համայնքի 298 մանկապարտեզ՝ կանաչապատ բակում կառուցած փոքրիկ լողավազանի մոտ հանդիպեցի տնօրեն Լարիսա Սարգսյանին եւ «Կարիտաս» շվեյցարական ֆիրմայի հայաստանյան ներկայացուցիչ, տնօրեն Գուիդո Կապելլիին: Գուիդո Կապելլին Շվեյցարիայից Հայաստան էր այցելել կարճ ժամանակով, մասնագիտությամբ ճինարար, գործարար աշխարհի մարդ, որ բիզնեսից բացի ցանկություն ունի զբաղվելու այլ հարցերով նույնպես: «Կարիտաս» ֆիրման Հայաստանում գործում է 1990 թ., մասնագիտացած է փայտյա դռների ու պատուհանների, նաեւ դպրոցական կահույքի արտադրությամբ: Ֆիրման մասնակցում է նաեւ բարեգործական որոշ ծրագրերի: Վերջերս շվեյցարական կառավարության աջակցությամբ «Կարիտաս» ֆիրման մասնակցեց Վանաձորի դպրոցներից մեկի վերակառուցմանը: Նմանատիպ ծրագրերի հետ համագործակցել է նաեւ Լոռու մարզի Գոգարան գյուղում, Տավուշի մարզում:

«Կարիտաս» ֆիրմայի հայաստանյան ներկայացուցիչ-տնօրեն Գիդո Կեպելին թիվ 298 մանկապարտեզում

Գուիդո Կապելլին իր զբաղվածությամբ, սակայն, կարողացել էր ժամանակ գտնել եւ այցելել թիվ 298 մանկապարտեզ՝ ծանոթանալու շենքի պայմաններին: Նախկինում բարեկարգ ու խնամված շենքը վերածվել է կիսավեր մի կառույցի, որ հիշեցնում էր լքված կացարան: Ամբողջովին ավերակ վիճակում է տանիքը, անձրեւաջրերից ու ձնհալոցներից տարիներ շարունակ քայքայված տանիքից ջրահոսքերն ավերել են շենքը՝ վերածելով ծեփաքափ առաստաղներով ու պատերով, դուրս թափված մանրահատակով մի շինության: Անհրապույր խաղասենյակներում ու նույնքան անհրապույր ննջասենյակներում իրենց մանկության մի հատվածն են անցկացնում մի քանի տասնյակ երեխաներ: 1990-ին մանկապարտեզ այցելում էր 300, այսօր շուրջ 100 երեխա: Ձմռանն ավելի քիչ են. ջեռուցում չկա, եւ պայմաններն ավելի են անհարմար: Տարիներ շարունակ մանկապարտեզի գույքը մաշվել է, դարձել հնոտի, նորը չեն կարողացել ձեռք բերել, խոնավությունից ամեն ինչ խունացել է: Լվացարանների մոտ դրված ժանգոտ տաշտակներն ու ալյումինե թասերը համբերությամբ սպասում են աշնան առաջին անձրեւների հետ գործի անցնելուն: Անձրեւաջրերի միալար կաթկթոցների կամ չլմփոցների ուղեկցությամբ անգույն ու անհետաքրքիր խաղասենյակներում փոքրիկները շուտով նորից կորոնեն իրենց սիրելի հեքիաթների գույնզգույն հերոսներին ու չեն գտնի:

Շենգավիթի համայնքի մի քանի տասնյակ մանկապարտեզներից շատերն են կարիքի մեջ, որոնցերը կապիտալ վերանորոգման խիստ անհրաժեշտություն ունեն: Համայնքը գումար չունի, դժվար կացության մեջ է, ղեկավարությունը խոստացել է մոտ ժամանակներում ֆինանս հայթայթել եւ աջակցություն ցույց տալ: Իր հերթին վարիչը տարիներ շարունակ դիմել է զանազան բարեգործական կազմակերպությունների, հիմնադրամների, տեղի խոշոր գործարարների, որոշ պատգամավորների, սակայն՝ ապարդյուն, որեւէ մեկը չի արձագանքել:

Եվ ահա, մանկապարտեզ այցելած Գուիդո Կապելլին հանգամանալից ծանոթացավ շենքային պայմաններին, սակայն երեխաների բախտը կարծես դարձյալ չբերեց, քանի որ «Կարիտաս» ֆիրման բարեգործական ծրագրեր չի իրականացնում, սակայն բիզնեսմենը բարեկիրթ մարդու ուրախությամբ խոստացավ որեւէ ձեւով օգնել կարիքի մեջ գտնվող մանկապարտեզին, գտնել բարերարներ, օգտակար լինել կահույք, խաղալիքներ, հագուստ տրամադրելու հարցում: Մի բան, որ գոհունակությամբ ընդունեց տնօրենությունը, եւ պրն Կապելլիի ուշադրությունն առանձնակի երախտագիտության արժանացավ, ստեղծվեց ջերմ ու բարեկամական մթնոլորտ: Ցավոք, մեր մեծահարուստ խավի շատ ներկայացուցիչներ զուրկ են ներքին դաստիարակությունից եւ պարտք չեն համարում նման հարցերով հետաքրքրվել, ուր մնաց ժամանակ հատկացնեն, գան տեղում ծանոթանան անձամբ, իսկ մի քանի ամիս առաջ երկնքից աստղեր խոստացող որոշ պատգամավորներին դիմելուց հետո պատասխան են ստացել, թե իրենք դեռ հանգստանում են:

Նման վիճակում գտնվող կրթօջախներ ու մշակութային հաստատություններ հանրապետությունում, որքան ասես՝ կարոտ խնամյալ ձեռքի եւ հոգատարության: Միայն այն, որ այստեղ երեխաներ են հաճախում, եւ նման պայմանները կարող է վտանգել նրանց առողջությունը, պետք է, որ մտահոգի այն կազմակերպություններին ու անհատներին, որոնց դիմում են օգնության հայցով: Գուցե իրենց ֆինանսներից ինչ-որ մաս տրամադրեն մի փոքր էլ այս ուղղությամբ: Գոհ ենք, չէ՞, «Լինսի» հիմնադրամի հայաստանյան գործունեությունից: Ժամանակը չէ՞ արդյոք տեղական ուժերով բարեգործական հիմնավոր ծրագրեր մշակել եւ իրականացնել: Իսկ բարի գործն անհետք չի մնում, ինչպես եւ հակառակը:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱՂԱԼՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԸ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային ցանցը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

www.azg.am

Հայագիտական միջազգային առաջին համաժողով կազմակերպելը դժվար էր, բայց իրականանալի

Միայն նվիրում ու ջանկություն լինի....

Հայագիտական հետազոտություններ կատարվում են գրեթե բոլոր երկրների գիտական օջախներում: Դրանք հայանպաստ են թե ոչ, այլ խնդիր է, սակայն անհերքելի է, որ հայագիտության բնագավառում վերջին տարիներին առաջացած խնդիրները մեր պետությանն ու գիտական աշխարհին թելադրում են առանձնակի ուշադրություն բեւեռել դրանց վրա: Պահը կարծես հասունացել էր, եւ այս տարվա գարնանից Գիտության ազգային ակադեմիան եւ Երեւանի պետական համալսարանի ռեկտորատը հանրապետության նախագահի եւ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի հովանավորությամբ սկսեցին «Հայագիտության արդի վիճակն ու զարգացման հեռանկարները» խորագրով միջազգային համաժողովի նախապատրաստական աշխատանքները, որ տեղի կունենա սեպտեմբերի 15-20-ը: Համաժողովի անցկացման կազմակերպական հարցերի մասին թեպետ նախապես զրուցել էինք ԵՊՀ պրոռեկտոր Արամ Սիմոնյանի հետ («Ազգ», 3 ապրիլի, 2003), սակայն համաժողովից առաջ վերստին կամեցանք ամփոփիչ տեղեկություններ ստանալ: Եվ այսպես, հրավիրված 225 հայագետներից գիտաժողովին կմասնակցեն 123-ը՝ աշխարհի 26 երկրներից: Դրանց մեջ են այնպիսի անուններ, ինչպես Միքելե Բաչին, Գուստո Տրագինան (Իտալիա), Բահբիդի Հասան Ռեզային (Իրան), Միլենա Բեռնարդելին եւ Ջանկառլո Բոլոնեզին (Իտալիա), Վալենտինա Կալցոլարին, Հելմուդ եւ Հայդե Բուշհաուզենները (Շվեյցարիա), Ուվե Բլեզինգը (Նիդեռլանդներ), Փիթեր Կոուն, Ջոն Գրեպին, Ռոբերտ Հյուսենը (ԱՄՆ), Կլոդ Կոքսը, Ֆիլիպ Դուրյեն (Կանադա), Հիլերի Ռիչարդսոնը (Իռլանդիա), Եժի Սոկալսկին (Լեհաստան), Գաբրիելե Վինկլերը (Գերմանիա), Յոշիմուրա Տակայուկին (Ճապոնիա) եւ այլք: Մեծ թիվ են կազմում սփյուռքահայ մեզ քաջ ծանոթ հայագետները՝ Ռիչարդ Հովհաննիսյանը, Լեւոն Չեքիջյանը, Երվանդ Ազատյանը, Պերճ Թերզյանը, Ժերար Դեդեյանը, Կլոդ Մութաֆյանը եւ այլք, ինչպես նաեւ ԱՊՀ երկրների հայագետները: Հայաստանյան հայագետներից ելույթներով հանդես կգան նախապես հայտ ներկայացրած եւ գիտական խորհրդի հավանությանն արժանացածները: Ենթադրելի է, որ նրանց մասնակցությունը կլինի գործուն եւ աշխատանքային աշխույժ մթնոլորտ առաջացնող: Համաժողովի բացումն ու լիագումար նիստը տեղի կունենան սեպտեմբերի 15-ին, ԳԱԱ նիստերի դահլիճում, որից հետո անմիջապես աշխատանքները կշարունակվեն մի քանի մասնաճյուղերով: Պատմության մասնաճյուղը բաղկացած կլինի մի քանի ենթամասնաճյուղերից՝ սեպագիր քաղաքակրթություն, հնագիտություն, ազգագրություն եւ սոցիալական հարցեր, ժողովրդագրություն եւ աղբյուրագիտություն, բանասիրության մասնաճյուղը՝ հայ գրականության եւ հայոց լեզվի ենթամասնաճյուղից, մշակույթինը՝ փիլիսոփայության եւ արվեստագիտության, վերջապես եկեղեցի եւ հայագիտություն մասնաճյուղն իր ենթամասնաճյուղերով: Համաժողովի փակման նախորդ օրը՝ սեպտեմբերի 19-ին կլոր սեղանների շուրջ կլսվեն մի շարք քննարկումներ՝ հայագիտությունը տարածաշրջանային զարգացումների համակարգում, հայկական ինքնության խնդիրը եւ հայապահպանման գործունեությունը սփյուռքում, կրթության հիմնախնդիրները սփյուռքում եւ Հայաստանում: Համաժողովի թեզերի ժողովածուն արդեն պատրաստ է հրատարակության, իսկ զեկուցումները առանձին ժողովածուով կհրատարակվեն համաժողովից հետո: Ինչպես նշեց պրն Սիմոնյանը, այս համաժողովը հայագիտության զարգացման նոր փուլ է ազդարարում, որի հիմքում կդրվեն լայն ուսումնասիրությունների ամբողջական ծրագրեր՝ հայագիտական ավանդական ճյուղերին հավելելով այլ բնագավառներ, կհարթեցվեն բազմաթիվ կնճռոտ խնդիրներ, կուրվագծվեն առաջընթաց ապահովող լուծումներ: Համաժողովը կդառնա ավանդական՝ Հայաստանում համախմբելով հայագիտության օտար եւ հայ նվիրյալներին:

Չմոռանանք նշել, որ համաժողովն իրականանալի դարձավ սփյուռքահայ մեկենասների ու եկեղեցու ֆինանսական աջակցության շնորհիվ՝ առանց պետական միջոցների օգտագործման: Ցավալի է միայն, որ հայաստանյան գործարարներից եւ ոչ մեկը միջոցներ չի ներդրել, անգամ չի արձագանքել իրեն հասցեագրված նամակին: Նրանցից շատերի ազգային ինքնագիտակցությունն, իրոք, զարթոնքի կարիք ունի:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ԱԺ աշնանային նստաշրջանը կսկսի կազմակերպչական ու աշխատակարգային փոփոխություններով

Սեպտեմբերի 8-ին՝ Գրագիտության միջազգային օրը, կսկսվի Ազգային ժողովի երրորդ գումարման աշնանային նստաշրջանը:

Երեկ խորհրդարանում հավատարմագրված լրագրողներին ներկայացվեցին խորհրդարանում կատարված կազմակերպչական եւ աշխատակարգային փոփոխություններն ու նորությունները: Այսուհետեւ նստաշրջանների ընթացքում եռօրյաների երկրորդ օրը կկայանա ԱԺ նախագահի ճեպազրույցը՝ խորհրդարանի օրենսդրական ու քաղաքական գործունեության մասին:

Նորույթ է, որ եռօրյա նստաշրջանների չորեքշաբթի օրերին, հարցուպատասխանից հետո, ԱԺ Կանաչ նախասրահում լրագրողներին հնարավորություն կտրվի քաղաքակիրթ ձեւով ՀՀ վարչապետին ուղղել իրենց հարցերը: Ինչպես միշտ, առաջիկայում նույնպես, հինգշաբթի օրերը կամփոփվեն ԱԺ խումբ-խմբակցությունների ճեպազրույցներով: Առաջիկայում խորհրդարանը կունենա նաեւ իր էլեկտրոնային շաբաթաթերթը: Նախապատրաստական աշխատանքների փուլում է խորհրդարանի գործունեությունը լուսաբանող ամսագիրը, իսկ շատ շուտով ինտերնետում կտեղակայվեն նաեւ «խորհրդարանական շաբաթ» հեռուստահաղորդման նյութերը, տեղեկացրեց հասարակության հետ կապերի վարչության պետ Անահիտ Ադամյանը, եւ, ի ուրախություն լրագրողների հայտարարեց, որ վերջապես ԱԺ-ում նրանց հատկացվել է աշխատանքային սենյակ:

Արտաքին հարաբերությունների վարչության պետ Վահագն Աթաբեկյանն էլ տեղեկացրեց, որ սկզբունքային դիրքորոշում է որդեգրվել ավելի ակտիվացնելու ՀՀ ԱԺ դերակատարությունն արտաքին ոլորտում: Արդեն իսկ ձեւավորվել եւ ԱԺ նախագահի կողմից հաստատվել են շուրջ 4 տասնյակ խորհրդարանական բարեկամության խմբեր, միջազգային կառույցներում Հայաստանի պատվիրակությունների կազմերը՝ ընդգրկելով խորհրդարանում առկա բոլոր ուժերը: Սկզբունքային որոշում է որդեգրվել ռազմավարական առումով կարեւոր երկրների հետ բարձրացնել միջխորհրդարանական շփումների մակարդակը՝ բարեկամական խմբերը փոխարինելով միջխորհրդարանական հանձնաժողովներով: Որոշվել է հիմնել նաեւ եվրոպական ինտեգրացիայի հարցերով ժամանակավոր հանձնաժողով:

Եվ վերջապես նոր խորհրդարանը մեկ այլ նախաձեռնությամբ, ԱԺ նախագահի կարգադրությամբ, որոշել է հիմնել խորհրդարանական բարեկամության հայկական վեհաժողով, որի նպատակն է համախմբել արտերկրի ծագումով հայ խորհրդարանականներին: Իսկ այսուհետեւ ԱԺ-ն մեծ ուշադրություն է դարձնելու հատկապես այն փոխայցելություններին, որոնք կկրեն առավել քաղաքական ու գործնական, եւ ոչ թե միայն ճանաչողական բնույթ:

ԱԺ քարտուղարության պետ Թաթուլ Սողոմոնյանն էլ տեղեկացրեց ՀՀ ԱԺ-ի ինտերնետային էջերում տեղ գտած խորագրերի մասին: Յուրաքանչյուր ենթավերնագրով հնարավոր է ստանալ ամփոփ տեղեկություններ խորհրդարանի բոլոր հանձնաժողովների, պատգամավորների, աշխատակազմի, նախագծերի, օրենսդրության, արտաքին հարաբերությունների եւ այլնի մասին: Ուշագրավ է, որ այսուհետեւ ինտերնետի միջոցով եւ անհատները, եւ կազմակերպությունները կարող են անել օրենսդրական առաջարկներ:

Այս ամենի մասին մանրամասն կտեղեկանաք, եթե բացեք www.parliamet.am

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Թողեցին լուսավոր հետագիծ

Կյանքի 65-րդ տարում անսպասելիորեն կյանքից հեռացավ Երեւանի մանկավարժական համալսարանի հայոց լեզվի դասավանդման մեթոդիկայի մասնագետ, բանասեր, դասախոս, դոցենտ **Արարատ Սուրենի Սիմոնյանը**:

Ա. Սիմոնյանը ծնվել է 1938 թ.՝ Կիրովական (Վանաձոր) քաղաքում: 1960-ին գերազանց գնահատականներով ավարտել է Երեւանի մանկավարժական ինստիտուտի պատմալեզվագրական ֆակուլտետը, 1961-ին՝ ասպիրանտուրան: 1964-ից մինչեւ կյանքից հեռանալն աշխատել է մանկավարժական համալսարանի տարրական մեթոդիկայի ամբիոնում որպես դասախոս: Կատարել է հասարակական աշխատանքներ: Հեղինակ է «Աշակերտների խոսքի զարգացումը», «Բառակապակցությունների շուրջ տարվող աշխատանքի ձեւերը» եւ այլ մեթոդական գործերի:

Օրերս ինֆարկտի հետեւանքով իր մահկանացուն կնքեց նաեւ ՀՀ գիտությունների ակադեմիայի կենդանաբանության ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող, Երեւանի մանկավարժական համալսարանի հենակետային վարժարանի կենսաբանության դասախոս, դոցենտ **Ռաֆիկ Հրաչյայի Ռուխկյանը**՝ ՀՀ վաստակավոր նկարիչ Հրաչյա Լիպարիտի Ռուխկյանի ավագ որդին:

Ռ. Ռուխկյանը ծնվել է Երեւանում, 1941-ին: Կենսաբանության ֆակուլտետն ավարտելուց հետո 70-ական թթ. սկզբին սովորել եւ ավարտել է նաեւ ասպիրանտուրան: Զբաղվել է ստեղծագործությունների մատենագիտական աշխատանքով, աշխատել հիդրոբիոլոգիական կայանում:

Հեղինակ է «Անդրկովկասի ֆորելների կարիոլոգիան եւ նրա ծագումն» ու այլ աշխատանքների (աշխատությունը տպագրվել է ռուսերեն):

Իրենց հոգու ջերմությունն ու սերը հոգատարությամբ մատաղ սերնդի դաստիարակությանը նվիրած վաստակաշատ մանկավարժներ Արարատ Սիմոնյանի եւ Ռաֆիկ Ռուխկյանի պայծառ հիշատակը վառ կմնա նրանց ընկերների, սաների ու ճանաչողների սրտերում:

Լրագրող ՌՈԲԵՐՏ Բ. ԹՈՒՄԱՍՅԱՆ
ՀՊՄՀ-ի հենակետային վարժարանի մանկավարժական կոլեկտիվ

Երդվյալ ատենակալների դատարան կամ համատարած դատապարտում

Մի՞թե այլ ելք չկա

Մարդու իրավունքների հարցերով հանձնաժողովը երեկվա նիստի օրակարգում երկու հարց ուներ: Առաջինը վերաբերում էր քրեական նոր օրենսգրքի ուժի մեջ մտնելու կապակցությամբ դատապարտյալների պատժաժամկետների վերանայման հարցին: Նիստին մասնակցում էին արդարադատության նախարարության քրեակատարողական վարչության պետ Սամվել Հովհաննիսյանը եւ նույն նախարարության վերահսկողության վարչության պետ Վարդան Ստեփանյանը:

Արդարադատության նախարարության ներկայացուցիչների տվյալներով, 4200 դատապարտյալներ դիմումներ են ներկայացրել համապատասխան առաջին ատյանի դատարաններ՝ իրենց դատավճիռը նոր քրեական օրենսգրքի հիման վրա վերանայելու խնդրանքով: 4200 դատապարտյալից 2019-ի դատավճիռների վերանայման վերաբերյալ արդեն իսկ առկա են առաջին ատյանի դատարանների որոշումները: 600 դատապարտյալներ արդեն ազատվել են, մոտ 800-ի համար կրճատվել է պատժաժամկետը, 800-ից ավելի թվով դատապարտյալների դատավճիռները մնացել են անփոփոխ:

Հանձնաժողովի նիստի օրակարգի երկրորդ հարցը վերաբերում էր արդարացնող դատավճիռներին: Հանձնաժողովի աշխատանքային խմբի կատարած հետազոտությունների արդյունքները ներկայացրեց Հայկ Ալումյանը: Ըստ վերջինի, դատաիրավական բարեփոխումների ռազմավարությունը սկզբից եւեթ նախատեսում էր Հայաստանում դատարանների հնարավորինս անկախությունը: Նախատեսվում էր նաեւ, որ դատարաններում ապահովված կլինի օրենքի առաջ կողմերի հավասարությունը: Այս առումով հատկանշական է, որ խորհրդային տարիներից սկսած մեր դատարաններում քրեական գործերի ժամանակ կողմերի՝ անհավասարություն է եղել դատախազության եւ պաշտպանող կողմի միջեւ: Եվ մեր երկրում արդարացման դատավճիռներ ուղղակի չեն կայացվել: Ծայրահեղ դեպքում, երբ մեղադրյալի մեղավորությունը չի ապացուցվել, ոչ թե կայացվել է արդարացնող դատավճիռ, այլ գործը հետ է ուղարկվել դատախազություն:

Ըստ պրն Ալումյանի, դատաիրավական բարեփոխումների արդյունքում էլ արդարացնող դատավճիռների քանակը չի ավելացել: Ցավալի փաստ է, որ 1999 թ.-ից մինչեւ 2003 թ. կիսամյակը ներառյալ առաջին ատյանի դատարանների կողմից Հայաստանում կայացվել է ընդամենը 14 արդարացնող վճիռ: Ինչ վերաբերում է Վճռաբեկ դատարանին, ապա վերջինիս վարույթով անցած գործերից միայն 13-ի դեպքում է գործը կարճվել կամ դադարեցվել է մեղադրյալի քրեական հետապնդումը: Այս կերպ ընդունված որոշումները, ըստ դատախազության տեղեկատվության, հավասարազոր են արդարացման դատավճռին:

Հետաքրքրականը թերեւս այս թվերը չեն, այլ այն, որ այլ երկրների դատական պրակտիկայում արդարացման դատավճիռների քանակի հետ համեմատելիս Հայաստանում գրեթե 4 տարում ընդամենը 14 նմանատիպ դատավճիռների առկայությունն առ ոչինչ է: Ի դեպ, Հայկ Ալումյանի տվյալներով, հիշատակված 14 գործից որոշները բեկանվել են վերաքննիչ դատարանում:

Հայկ Ալումյանը բերեց ԱՄՆ-ի Կալիֆոռնիայի նահանգի, Մեծ Բրիտանիայի եւ Ռուսաստանի Դաշնության օրինակները: Նշված երկրներում արդարացման դատավճիռները կազմում են բոլոր գործերի գրեթե 20-25 տոկոսը: Պրն Ալումյանն այս կապակցությամբ համոզմունք հայտնեց, որ անմեղների նման քանակ առկա է նաեւ Հայաստանում, բայց, ցավոք, նրանք դատապարտվում են: Այսինքն՝ ստացվում է, որ Հայաստանում դատարանները ոչ թե արդարադատություն են իրականացնում ըստ էության, այլ միայն դատապարտում են:

Ներկայացնելով իրենց աշխատանքային խմբի առաջարկը, Հայկ Ալումյանը ներկաների ուշադրությունը հրավիրեց սահմանադրության մեջ դեռեւս 8 տարի առաջ նշված այն գործին, որ օրենքով նախատեսված դեպքերում դատավարությունն իրականացվում է երդվյալների մասնակցությամբ: Որպես միակ ելք պրն Ալումյանը նշեց երդվյալ ատենակալների ինստիտուտի ստեղծումը:

Հայկ Ալումյանը նշեց նաեւ ընդդիմախոսների փաստարկները: Ըստ այդմ, երդվյալ ատենակալների դատարանը թանկ հաճույք է, ինչպես նաեւ այն չի կարող գործել Հայաստանում ազնվորեն՝ ելնելով բարեկամ-ընկեր-հարազատ եւ այլ կարգի հարաբերություններից:

Հանձնաժողովի երեկվա նիստին ներկա էր նաեւ Ամերիկյան իրավաբանների ընկերակցության Կենտրոնական Եվրոպայի եւ Եվրասիայի իրավական նախաձեռնության ներկայացուցիչ Ջոն Էրնսթը: Վերջինս նշեց, որ 34 տարի Նահանգներում աշխատել է որպես դատավոր: Ապա նա ներկայացրեց իր պրակտիկայում հանդիպած դեպքերն ու դրանց առանձնահատկությունները՝ ընդհանուր ներկայացնելով նաեւ ամերիկյան դատական փորձը:

Դե, մինչ այդ մենք երկար-երկար ճանապարհ ունենք անցնելու:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Անիի ավերակները

Սկիզբը էջ 1

Կարսից՝ Անի

Հայոց Բագրատունիների մայրաքաղաք-բերդաքաղաք Անին, որն այսօր զբոսաշրջիկներին ներկայացվում է որպես թուրքական մշակութային ժառանգություն, Ախուրյան (Արփաչայ) գետի աջ ափին է, Վանանդի հայոց թագավորության մայրաքաղաք Կարսից մոտ 45 կմ հեռու, ներկայիս Օջախլի թրքաբնակ-քրդաբնակ գյուղին կից:

Անին առաջին անգամ հիշատակվում է Եղիշեի, Ղազար Փարպեցու մատյաններում՝ իբրև անմատույց ամրոց: Ենթադրվում է, որ Անին իր անունն ստացել է Բարձր Հայքի Դարանաղյաց գավառի Անի բերդաքաղաքից, որը հեթանոս հայերի կրոնական կենտրոնն էր:

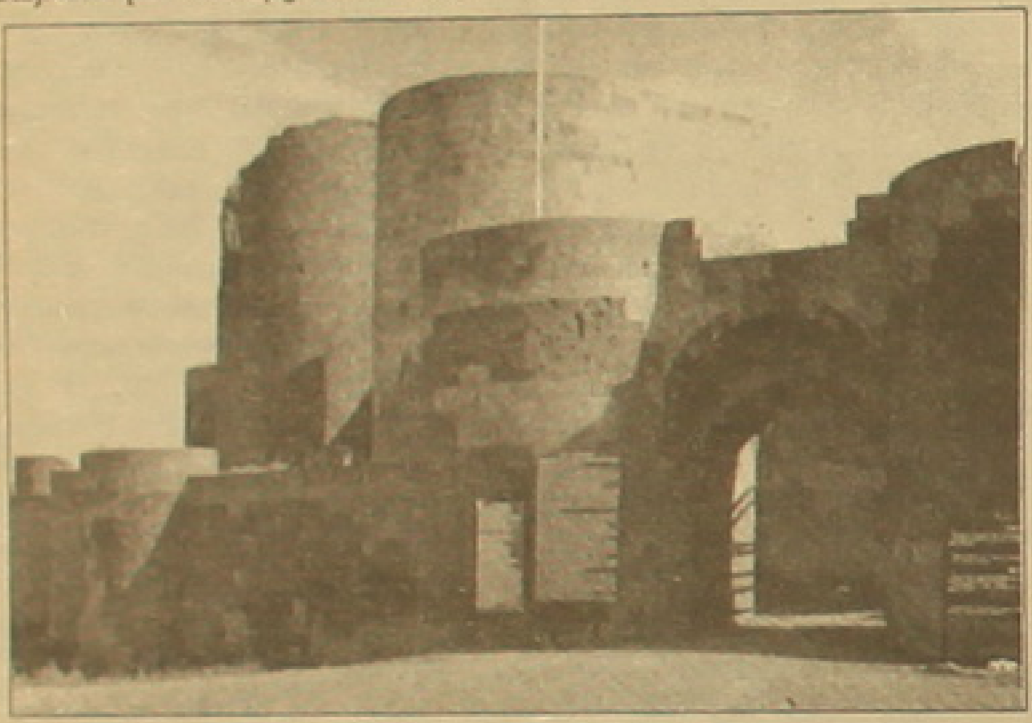

Անիի պարիսպները մուտքի մոտ:

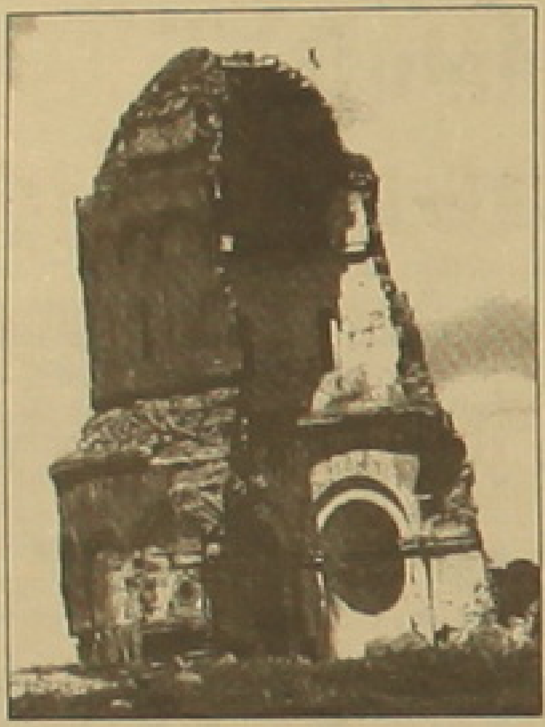

Սուրբ Ամենափրկիչ եկեղեցին:

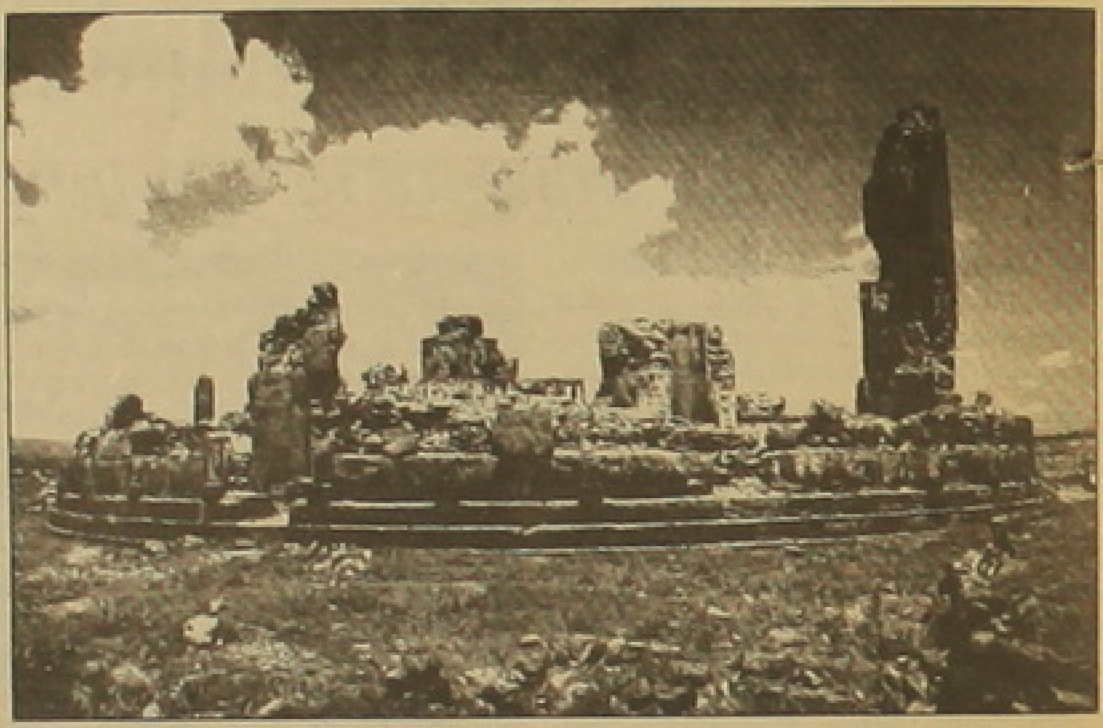

Փլատակների վերածված Գագկաշենը:

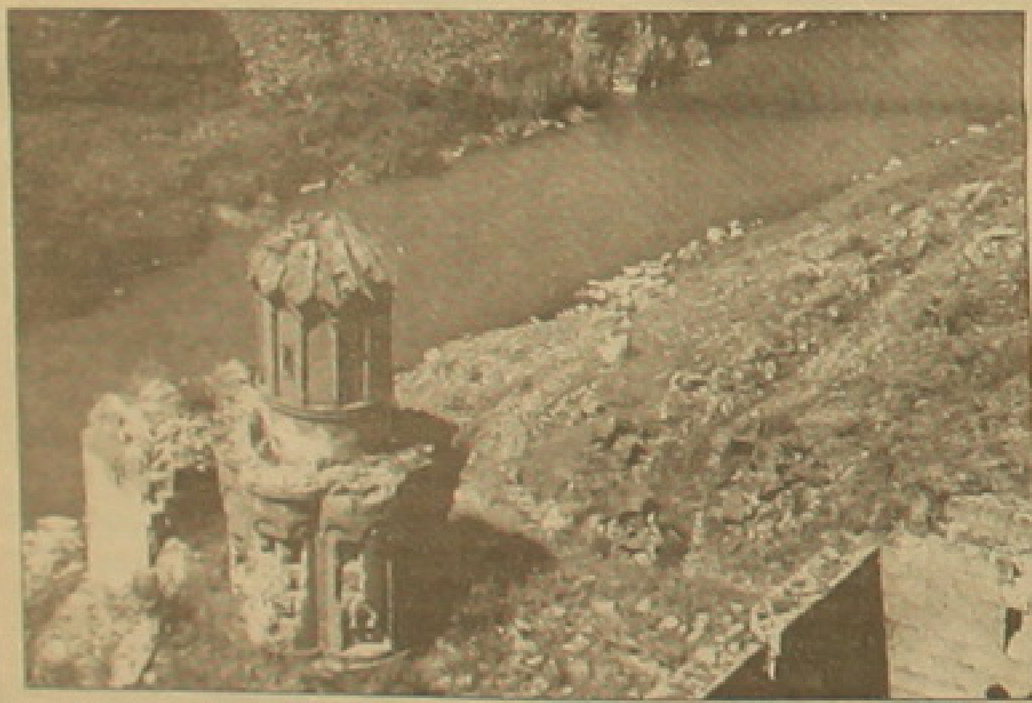

Հռիփսիմյան կույսերի վանքը:

Իններորդ դարի սկզբներին Հայաստանի կառավարիչ Աշոտ Բագրատունի Մսակերը Կամսարականներից գնում է Արշարունիքի և Շիրակի գավառները ու Անի ամրոցի հետ միացնում իր կալվածքներին:

964-ին Աշոտ Երկրորդ Ողորմածը ամրոցից հյուսիս կառուցում է «Աշոտաշեն» պարիսպները, իսկ Սմբատ Երկրորդը 989-ին կառուցում է «Սմբատաշեն» պարիսպները:

«Հնագետները» վերադառնում են Անիից:

Տաքսու վարորդ Ջելալը, որ ներկայացավ որպես ծագումով հայ (մոր կողմից) և լեզգի (հոր կողմից), բայց միաժամանակ՝ մահմեդական և Թուրքիայի քաղաքացի, մեքենան պահեց պարիսպների կողքին, զգուշացրեց, որ երեկոյան 6-ին փակվում են Անիի ավերակների դարպասները:

Մեծ պարսպի կողքին՝ հենց մուտքի մոտ, անգլերեն և թուրքերեն ցուցանակները պատմում են Անիի մասին: Բնականաբար, ինչպես այս ցուցանակը, այնպես էլ մյուսները, որոնք պարիսպների ներսում են, չեն հիշատակում, որ Անին եղել է հայոց մայրաքաղաք: Որևէ տեղ չես հանդիպի «հայ», «հայերեն» կամ «Հայաստան» բառերին, անշուշտ, բացառությամբ հայկական եկեղեցիների վրա թողած հազարամյա արձանագրությունների: Սրանք են Անիի մասին պատմող ճշմարտությունը, մնացածը, որ քեզ պատմում են Անիում, հորինված է ու համապատասխանում է թուրքական պատմագրության ոգուն:

Ափով ուզում ես ծածկել Հայաստանը

Թուրք սահմանապահներ Մամեդը և Մուրադը իրենց չիմացած անգլերենով զբոսաշրջիկներին ցույց են տալիս դիմացի փարախը, առաջարկում հեռադիտակ և ասում՝ այսպես շարունակվում է երեք տարի:

- Գետի այն ափին ո՞ր երկիրն է,- հարցրեց անծանոթը:

- Էրմենիստան, էրմենիստան,- միաբերան ասացին թուրք սահմանապահները:

«Էրմենիստանում», որն անծանոթի հայրենիքն է, հեռադիտակը ցույց է տալիս քարհանքում կանգնած բեռնատարների, որոնք քար են տեղափոխում, ինչպես նաև դարավանդին նստած երեք մարդու, ովքեր հավանաբար նկարիչներ էին ու թղթին էին հանձնում Բագրատունյաց հայկական թագավորության տաճարները:

Թուրք սահմանապահներն ասացին, որ հայերը քարհանքում մի քանի տարի պայթեցումներ էին անում, ինչի պատճառով ավերվում են Անիի շինությունները:

Թուրքական մերօրյա պատմագրության հետ վիճելն անիմաստ է, ուրեմն շարունակենք տեսնել, թե ինչպես են Անիում «պեղումներ» կատարում թուրքական-քրդական Օջախլի գյուղի «հնագետները»:

... Ստեփանոս Ասողիկ Տարոնցի պատմիչը գրում է, որ 1000 թ. վերջին Հայաստանի Գագիկ թագավորը Անի քաղաքում սկսում է մի եկեղեցու շինարարություն, որը պետք է լիներ սբ. Գրիգոր Լուսավորչի հիշատակին կառուցված և ավերված Վաղարշապատի Զվարթնոց տաճարի կրկնօրինակը: Ենթադրվում է, որ այս տաճարի ճարտարապետը ևս Տրդատն է եղել, իսկ տաճարը կառուցվել է 1001-1005 թթ.:

961 թ. Բագրատունյաց Աշոտ Երրորդ թագավորը մայրաքաղաքը Կարսից տեղափոխում է Անի: 992 թ. Անի է տեղափոխվում նաև կաթողիկոսությունը: Պատմիչները նշում են, որ այդ ժամանակներում Անին ունեցել է մոտ 100 հազար բնակչություն, 12 եպիսկոպոս, 40 վանահայր և 500 քահանա:

Գագիկ թագավորի տաճարը՝ Գագկաշենը, այսօր վեր է ածվել ավերակների: Երկու այլ «հնագետներ»՝ թուրք Յունուսը և քուրդ Մամադը, որոնք քլունգներով ավերակներ էին փորում և իրենց ասելով՝ տարածքում կատարում մաքրման աշխատանքներ, անծանոթին բացատրեցին, որ այդ շինությունը եղել է նամազի տեղ:

- Ալլահ ուքյուր, չոք ուքյուր, Ալլահ աքբար,- հռհռացին նրանք, մոտավորապես ցույց տվեցին, թե ինչպես պետք է նամազ անել, ապա խնդրեցին որոշակի գումար, փոխարենն առաջարկելով թեյ:

Շուրջը ամենուր ջարդուփշուր խաչքարեր են, հայերեն արձանագրություններ: Ու այս ամենը թուրք «հնագետները» բարձում են տրակտորները և տեղափոխում աղբանոց...

Անիի անկումը

Բագրատունյաց թագավորության մայրամուտից՝ 1045 թ., Անին պաշարեցին բյուզանդական զորքերը: Վերջին թագավոր Գագիկ Երկրորդը Անիի փոխարեն ստացավ Կեսարիա քաղաքն ու Կ. Պոլսում մի պալատ որպես փոխհատուցում:

Մի քանի տարի անց՝ 1064-ին, թուրք սելջուկները գրավեցին Անին, ապա քաղաքը վաճառեցին քուրդ Շադդադյան դինաստիային: 1200 թ. վրաց թագուհի Թամարը գրավեց Անին, 1237-ին այն անցավ մոնղոլներին, իսկ 14-րդ դարի կեսերին կարակոյունլու թուրքմենական ցեղերն Անին դարձրին իրենց մայրաքաղաքը: 1579-ին Անին մաս կազմեց հզորացող Օսմանյան կայսրության:

200 տարի՝ Անին անտուն

19-րդ դարի սկզբից մինչև այսօր Անին անմարդաբնակ է: Քաղաքում՝ պարիսպներից ներս և դուրս, կիսականգուն են կամ փլատակների են վերածված հայկական միջնադարյան ճարտարապետության գոհարները:

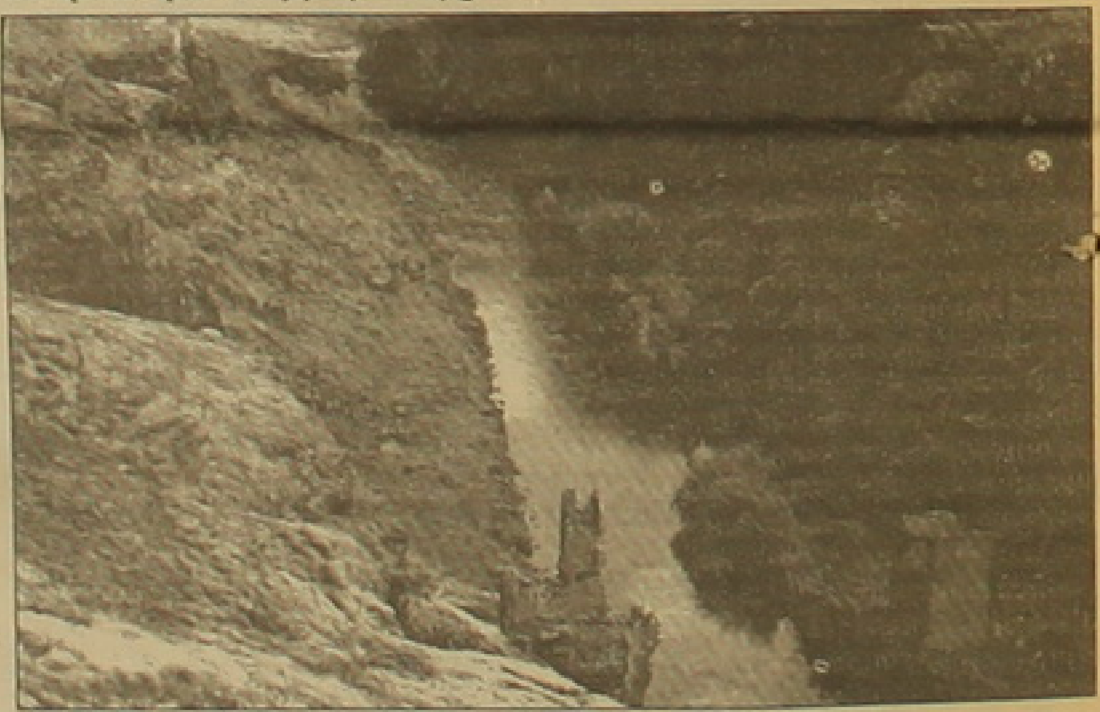

Անիի փլած կամուրջը:

Սուրբ Գրիգոր Տիգրան Հոնենց եկեղեցին կառուցվել է համեմատաբար ուշ շրջանում՝ 1215 թ., երբ Անին վրաց Թամար թագուհու տիրապետության տակ էր: Հավանաբար սա է պատճառներից մեկը, որ այս եկեղեցին համեմատաբար լավ վիճակում է, եկեղեցու ներսի պատերն ամբողջությամբ գունավոր մանրանկարներ են: Եկեղեցին կառուցվել է առևտրական Տիգրան Հոնենցի հովանավորությամբ:

Օջախլի գյուղը:

Սուրբ Ամենափրկիչ եկեղեցին կառուցվել է 11-րդ դարի առաջին կեսերին, այսօր կեսը ավերված է: Այս եկեղեցին, որ գտնվում է «Մետաքսի ճանապարհի» վրա, միակ վայրն է, որտեղ չհանդիպեցի որևէ «հնագետի»:

Գրեթե ամբողջությամբ ավերված Անիի կամուրջը, որ կառուցվել է 10-րդ դարում և միմյանց միացրել Ախուրյանի աջ և ձախ ափերը, զբոսաշրջիկների համար չթույլատրված վայր է, քանի որ հայ-թուրքական սահմանի, այստեղ ասենք, «չեզոք գոտում» է: Ստիպված ես հեռադիտակով դիտել նաև Հռիփսիմյան կույսերի վանքը, որը հենց գետի ափին է, կիսավեր:

Անիում, բացի հայկական մշակույթից, կարելի է հանդիպել նաև սելջուկյան շրջանի ճարտարապետական հուշարձանների, ինչպիսին բաղնիքն է կամ Մենուչեհր մզկիթը:

Ավերակներից՝ Կարս

Հետդարձին վարորդ Ջելալն առաջարկեց մեզ հետ Կարս հասցնել հրեա ամուսիններ զբոսաշրջիկների: Միջին տարիքի տիկինը, որ Իսրայել էր տեղափոխվել Ռուսաստանից, փոքր-ինչ վատառողջ էր և ցանկանում էր շուտ հասնել հյուրանոց: Ռուսերեն ասացի, որ Անին եղել է միջնադարյան հայկական մի թագավորության մայրաքաղաքը:

Տիկինը դժկամությամբ գլխով արեց: Հավանաբար ստամոքսի ցավերը նրան տանջում էին: Ջելալին ասացի, որ արագ վարի մեքենան: Ես էլ մի տեսակ գլխապտույտ էի զգում:

Ռուսաստան. Հայերը ազգամիջյան հարաբերությունների ոլորաններում

Մոսկվայում «Ազգի» թղթակից Ռուբեն Հայրապետյանը փորձառու լրագրող է: Երկար տարիներ նա մոտիկից հետեւում է Ռուսաստանի մայրաքաղաքում արձանագրվող գործընթացներին: Նրան, բնականաբար, ամենաշատը հետաքրքրում է Ռուսաստանում ապրող հայերի վիճակը, զուգահեռաբար նաեւ կովկասյան մյուս ժողովուրդների: Օգտվելով օրերս Հայաստանում գտնվելու առիթից, մեր թերթի գլխավոր խմբագիրը հետեւյալ զրույցն ունեցավ նրա հետ:

- Անցյալ ամռանը մենք զրուցեցինք Ռուսաստանի ներքաղաքական իրադրության եւ ազգամիջյան անառողջ հարաբերությունների շուրջ: Անցած տարում այդ երկրում ընդունվել են օրենքներ, որոնք կոչված են, մասնավորապես, կարգավորելու ներգաղթողների կարգավիճակը: Որեւէ բան փոխվե՞լ է:

- Գրեթե ոչինչ չի փոխվել: Շուկաներում նույն ադրբեջանցիներն են, շինհրապարակներում՝ հայերը, մոլդովացիները, ուկրաինացիները եւ այլն: Քաղաքացիության, ներգաղթի վերաբերյալ օրենքներն ու որոշումները, թվում է, իրոք կարգի կբերեին ներգաղթողների կացության հարցերը, որոնք կդրվեին օրինական հիմքի վրա՝ նվազեցնելով դժգոհությունը: Բայց ռուսներն իրենք են ասում, որ իրենց երկրում նույնիսկ ամենախիստ օրենքը կորցնում է իր խստությունը նրա թերի կատարմամբ: «Օրինականության» գներն են փոխվում: Եթե ինձ հարցնեիր, թե որն է ներկայիս Ռուսաստանի ներքաղաքական կյանքի ամենամեծ չարիքը, կպատասխանեի՝ կոռուպցիան: Անհավատալի չափերի հասած այդ երեւույթն օրենքները, որոնք, ի դեպ, հաճախ հակասում էլ են իրար, դարձնում է անառարկայական: Քաղաքականագետ Գ. Սատարովը հեռուստատեսությամբ անքաքույց հայտարարում է, որ փոխնախարարի պաշտոնն արժե կես միլիոն դոլար: Պարզ է, որ նշանակվելուց հետո այդ պաշտոնյան պիտի ծախսի հանել ոչ միայն իր «ծախսերը», այլեւ գոնե մի այդքան էլ «հետ գցել»: Նրա «օրինապահությունն» ինքնին վերածվում է զավեշտի: Նման մասշտաբների կողքին էլ անթիվ-անհամար մանր իրողություններ են:

Վերջերս ընկերս հրավիրել էր մերձմոսկովյան գյուղերից մեկի իր սակավին անավարտ ամառանոցը: Շինարարներն արփիկցի էին: Հարցնում եմ՝ բա ո՞նց եք լուծում ձեր հաշվառման հարցերը, նոր օրենքով եթե ապաստանի իրավունք չունես, ապա այստեղ կարող ես ապրել միայն երեք ամիս: Ասում են՝ երեք ամիսը մեկ միլիցիոներներին փող ենք տալիս ու ձեռք բերում անհրաժեշտ փաստաթղթեր:

- Հակակովկասյան տրամադրությունները ընդհանուր առմամբ ուժեղանո՞ւմ են:

- Կուտակվում են: Վերջին հարցումներից մեկի արդյունքներն այսպիսին են՝ ռուսների 38 տոկոսը կովկասցիներին չի սիրում նրանց լկտի պահվածքի համար, 19 տոկոսը՝ քրեականության, 11 տոկոսը՝ շուկայի մենաշնորհի համար եւ այլն: Մեկ անգամ չեն ռուսները զգուշացնում՝ չի կարելի հյուր գալ եւ իրեն պահել տանտիրոջ պես, հյուրընկալողի մեջ տեսնել միայն վասը: Երկար-բարակ դատողություններ անելու փոխարեն կուզենայի բերել մի «հարյուրտոկոսանոց ադրբեջանցու» (նրա իսկ ստորագրությամբ) նամակը հակակովկասյան մի հոդվածի կապակցությամբ, որ հրապարակել էր նույն թերթը: Մեջբերենք միայն նրա «հիմնական» մտքերը: «Կարդացի հոդվածը եւ խնդացի: Պարզվում է, որ ռուսները վատ են ապրում, որովհետեւ ամեն ինչում մեղավոր են ադրբեջանցիները, հայերը, վրացիները: Գրում եք, որ ռուսները շուկա չեն գնա միրգ ծախելու: Դե, իհարկե, ռուսները զբաղվում են ավելի «կարեւոր» գործերով՝ սպիրտի գերչարաշահումով (գրեթե յուրաքանչյուր երկրորդը խրոնիկ ալկաշ է), համատարած պոռնկությամբ, գռեհկությամբ, որ «թափվում» է հեռուստաալիքներից: Ռուսները ոչ մի սրբություն չունեն: Ռուս աղջիկներն իրենց մարմինը վաճառում են Թուրքիայում, Դուբայում, Հունաստանում եւ Արեւմտյան Եվրոպայում, անչափահասները պատրաստ են պառկել յուրաքանչյուր տղամարդու տակ, միայն թե ինչ-որ նվեր առնեն նրանց համար: Փա՜ռք ալլահին, որ մենք ձեզ նման չենք: Ի տարբերություն ձեզ, մենք կարգին մարդիկ ենք: Իմ շատ հայրենակիցներ «ռուսացել» են, սկսել են օղի խմել, ընտանիք են կազմել ռուս կանանց՝ պոտենցիալ պոռնիկների հետ»:

- Լկտի նամակ է:

- Գիտես, եթե Մոսկվայում մտնես շուկա, հազիվ թե պարուրվես ջերմ զգացմունքներով ադրբեջանցի կանանց անմխիթար տեսքից: Ես հակակովկասյան թեմայով նյութեր շատ եմ կարդացել, բայց երբեք չեմ հանդիպել նմանատիպ ցինիկ արտահայտությունների կովկասցի կանանց հասցեին: Եվ պարզ չէ՞, որ ամեն մի ռուս, կարդալով այս «նամակը», այդ «կարգին» ադրբեջանցուն կասի՝ պոռնիկը դուք եք, որ աներես մորեխի պես լցվել եք մեր երկիրը եւ մեզ էլ անում եք կոտցնում: Եվ ասո՛ւմ են: Ի վերջո, ինչի մասին գրում է ադրբեջանցին (եթե նույնիսկ ինչ-որ տեղ ճիշտ էլ է), դա ռուսների ներքին գործն է, իրենց խնդիրը, եւ ոչ թե անկոչ հյուրի: Եվ իրավունք ունի՞ ռուսը հարցնելու՝ այդ դեպքում ինչո՞ւ տանները չեք փախչում:

- Բնավ էլ ինքնապաշտպանման նպատակով չէ, որ ուզում եմ հարցնել՝ կովկասյացության հիմնական սնուցիչը, այնուամենայնիվ, շարունակում են մնալ ադրբեջանցինե՞րը:

- Չեչեններից հետո: Մենք արդեն ասել ենք, որ ադրբեջանցիները շատ են եւ ֆիզիկապես աչքի առաջ են: Վիճակագրությունն այսպիսին է. Ադրբեջանից ներգաղթողները կազմում են 11,5 տոկոս, Վրաստանից՝ 8,3 տոկոս, Հայաստանից՝ 6,6 տոկոս: Վերջին տարիներին ադրբեջանցիները դարձել են նաեւ տնտեսական հզոր ուժ, ինչը նույնպես նյարդայնացնում է ռուսներին: Եվ հետո, ռուսները սկսում են հասկանալ, որ մուսուլմաններն իրենց հարձակողական քաղաքականությամբ իրական վտանգ են նաեւ ժողովրդագրական առումով: Եթե ոչինչ չփոխվի, ամենահոռետեսական կանխատեսումներով (ի դեպ, իմ բերած բոլոր վիճակագրական տվյալները վերցված են ռուսաստանյան մամուլից) 2050 թվականին Ռուսաստանում կլինի 70 միլիոն ռուս, իրենց քանակով երկրորդ տեղը կգրավեն չինացիները, երրորդը... ադրբեջանցիները:

- Ի՞նչ նկատի ունես, երբ ասում ես՝ եթե ոչինչ չփոխվի:

- Եթե ռուսները չգան իշխանության գլուխ:

- Դատելով քո նախորդ հրապարակումներից, ենթադրում եմ, որ ակնարկում ես հրեաների ազդեցությունը: Իսկ ի՞նչ վիճակում են ռուս-հրեական հարաբերությունները:

- Այս թեման հիմնականում քննարկվում է ռուս ազգայնամոլական մամուլում: Բայց այստեղ տարօրինակ բաներ են տեղի ունենում. անսովոր զգուշավորություն է նկատվում: Նույնիսկ ռուս ազգայնամոլ գրող Պրոխանովը, որն իր «Զավտրա» թերթում անընդհատ տարփողում է, թե հրեաները Ռուսաստանում զավթել են իշխանությունը, այսօր ադրբեջանցիներ է փնտրում Բերեզովսկու հետ Պուտինի դեմ մղվող «համատեղ պայքարում»: Քաղաքական խոշոր կուսակցություններից միայն կոմունիստականն է շոշափում այդ հարցը: Զյուգանովը, Կուպցովը հայտարարում են, որ ընտրողների հետ հանդիպումների ժամանակ այդ հարցն անընդհատ բարձրացվում է: Չուկոտկայի պետ (ռուսների արտահայտությամբ) Աբրամովիչի ֆուտբոլային «անգլիական» գործողությունը նորից հրապարակ դարձրեց այն իրողությունը, թե ինչու, մասնավորապես, Ռուսաստանի ազգային հարստությունը՝ ընդերքը, հայտնվել է հրեա օլիգարխների ձեռքում: Ի դեպ, այս առնչությամբ բավականին խիստ էր արտահայտվել նույնիսկ անգլիական ազդեցիկ թերթերից մեկը, հարցադրելով, թե ինչու ռուսաստանցի միլիարդատերն իր «սոված» երկրից սեփական բավականության համար 200 միլիոն դոլար է արտահանում Եվրոպայի ամենաբարեկեցիկ երկիրը: Մեծ անբավականություն է խմորվում:

- Իսկ ՅՈՒԿՕՍ-ի նախագահ Միխայիլ Խոդորկովսկու դեմ ձեռնարկվող գործողությունները «էթնիկական» երանգ ունե՞ն:

- Կողմնակիորեն՝ հնարավոր է: Թեեւ, կարծում եմ, ճիշտ է այն տեսակետը, ըստ որի Պուտինը դառնում է անհաշտ ու անողոք այն դեպքում, երբ ոտնձգություն է կատարվում նրա անձնական շահերի դեմ (ինչպես տեղի ունեցավ Բերեզովսկու եւ Գուսինսկու հետ): Մամուլ թափանցած տվյալներով, հրեա օլիգարխները ծրագրել են Դումայի միջոցով փոփոխություններ մտցնել սահմանադրության մեջ, երկիրը դարձնել պառլամենտական-նախագահական եւ վարչապետի գահին նստեցնել Մ. Խոդորկովսկուն՝ նախագահին օժտելով անգլիական թագուհու իրավունքներով: Առայժմ Պուտինին ձեռնտու չէ կտրուկ քայլեր ձեռնարկել նախագահական ընտրություններից առաջ (երկրի ֆինանսներն ու ԶԼՄ-ները տնօրինում են հրեաները): Կարելի է փոփոխություններ ընկալել ընտրություններից հետո. հայտնի խոսք է՝ ամեն մի նախագահ իր առաջին ժամկետն օգտագործում է ընտրողների համար, երկրորդը՝ պատմության: Բայց... Ռուսաստանն անկանխագուշակելի է:

- Եվ վերջին հարցը՝ Ռուսաստանի հայությունը կարո՞ղ է դաս վերցնել հրեաներից եւ դառնալ կազմակերպված ուժ:

- Համենայն դեպս, Արա Աբրահամյանին հաջողվում է այն, ինչ չի հաջողվել ոչ մեկին վերջին տասնամյակում: Նրա ստեղծած Ռուսաստանի հայերի միությունը բավականին արդյունավետ գործում է երկրի մասշտաբով: Կարելի է ասել, որ Աբրահամյանը դարձել է դաշնային մակարդակի ազգային գործիչ: Սակայն, մոսկվացի հայերի կարծիքով, նրան դեռեւս չի հաջողվել ստեղծել պատշաճ թիմ, որ բավականին դժվար գործ է: Բանն այն է, որ ազգային գործունեությամբ երբեմն զբաղվում են (կամ փորձում են զբաղվել) մարդիկ, ովքեր դրան հասու չեն տարբեր պատճառներով: Իսկ մարդիկ, որ իրենց հեղինակությամբ ու հնարավորություններով կարող են էապես օգտակար լինել, մի կողմ են քաշված: Հուսանք, որ Աբրահամյանին, այնուամենայնիվ, կհաջողվի իրեն շրջապատել արժանի անձանցով: Հայերս ոչ թե պիտի անհամ ձեւով հիանանք հրեաներով, այլ, ինչպես դու ես ասում, միայն ու միայն դաս առնենք նրանցից:

Սովորական պասկեր Մոսկվայում հայոց եկեղեցու բակում:

Հյուսիսային Իրաքում ռազմական ներկայություն պահպանելու համար Թուրքիան չի խորշում իրաքցի թուրքմեններին զոհաբերելուց

«Ազգը» նախորդ համարում, անդրադառնալով Իրաքի քաղաքական զարգացումներին, կարծիք էր հայտնել, որ այնտեղ զորք ուղարկելը փաստի առջեւ կկանգնեցնի Թուրքիային՝ միաժամանակ նշելով. «Նրա ներկայությունն անընդունելի է նաեւ իրաքցի թուրքմենների համար»:

Ակամա հարց է ծագում՝ ինչո՞ւ: Մինչ հարցին պատասխանելը պետք է նշել, որ ԱՄՆ-ն արդեն փաստի առջեւ է կանգնած: Խոսքը միայն Թուրքիայից զորք պահանջելու, համանման պահանջով այլ երկրներին դիմելու մասին չէ, ոչ էլ Իրաքում ամերիկյան զինվորների սպանությունների, այլեւ օկուպացիայի պայմաններում երկիրը վերահսկելու անկարողության: Օգտվելով առիթից, նշենք, որ օգոստոսի 27-ին Իրաքում սպանվեց եւս երկու ամերիկացի զինվոր, նրանց հետ՝ մեկ անգլիացի: Այսպիսով՝ ամերիկացիների հետպատերազմական շրջանում տված զոհերի թիվը գերազանցեց ռազմական գործողությունների հետեւանքով սպանված զինվորների թվին:

Ուրեմն ԱՄՆ-ը Թուրքիայից զորք է պահանջում ոչ թե նրան Իրաքի կայունացմանը մասնակից դարձնելու, այլ զորքի միջոցով երկրի կենտրոնական հատվածում ամերիկացի զինվորների անվտանգությունն ապահովելու համար: Ինչ վերաբերում է թուրքմեններին, ապա որպես էլ ցեղակից համարվեն, Թուրքիան նրանց Հյուսիսային Իրաքում ռազմական ներկայությունը պահպանելու հաշվարկներով քրդերին է հակադրում: Քանի որ վերջիններս վայելում են ԱՄՆ-ի անվերապահ աջակցությունը, ուստի թուրքմենները, բացի քրդերից, նշանառության թիրախ են դառնում նաեւ ամերիկացի զինվորների հետ:

Ո՞րն է հակադրման նպատակը՝ թուրքմեն-քուրդ բախումների հրահրումը: Ակնհայտ է, որ այդ դեպքում ռազմաքաղաքական իրավիճակը Իրաքի հյուսիսում կտրուկ կսրվի, դրանով շրջանը կապակայունանա, ապակայունացման պայմաններում քրդերը կկորցնեն տարածքի վրա իրենց վերահսկողությունը: Այսպիսով, որպես կայունության վերականգնման միջոց, այնտեղ անհրաժեշտ կդառնա Թուրքիայի ռազմական ներկայությունը:

Փաստորեն թուրքմեններն Անկարայի համար դարձել են ներկայության պահպանման արդյունավետ միջոցը: Սակայն խնդիրը սոսկ ներկայությունը չէ, այլ թուրքմենների գլխին կախված քրդական սպառնալիքը եւ հանուն քաղաքական նպատակների նրանց զոհաբերելու Անկարայի պատրաստակամությունը: Թերեւս այդ առումով պատահական չէ Քրդստանի հայրենասերների միության նախագահ Ջալալ Թալաբանիի վերահսկողության տակ գտնվող Քիրքուքի շրջակայքում քրդերի հետ թուրքմենների բախման փաստը:

Թուրքական «Զաման» թերթի օգոստոսի 28-ի համարի վկայությամբ, նշված վայրում քրդերն ավերում են շիա թուրքմենների համար սրբատեղի համարվող մի դամբարան, որի պատճառով առաջացած բախումներում քուրդ փեշմերգաները սպանում էին 7 թուրքմենի: Դրան է հետեւում եւս երկու թուրքմենի սպանություն: Բայց ոչ թե քրդերի, այլ ամերիկացի զինվորների կրակոցից, ընդ որում՝ միջադեպի բողոքարկման ցույցի ընթացքում:

«Ենի սաֆաք» թերթը նույն օրվա համարում Քորայ Դուզգյորեն ստորագրությամբ Հյուսիսային Իրաքում 9 թուրքմենի սպանությունը պայմանավորում է թուրքական ռազմական ներկայությունն ապահովելու Անկարայի հաշվարկներով եւ փորձում է բացահայտել սպանության միջադեպի ու անցյալ ամիս Սուլեյմանիեում թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբի անմիջական ենթակայության տակ գտնվող օպերատիվ հատուկ ջոկատի 11 սպաների ձերբակալության կապը:

Ամերիկյան զինվորական իշխանությունները այդ ձերբակալությունն իրականացնելիս դա պատճառաբանել էին Քիրքուքի քուրդ նահանգապետի դեմ վերոհիշյալ թուրք սպաների կազմակերպած մահափորձը կանխելու անհրաժեշտությամբ: Պարզվում է, ամերիկացի զինվորները հենց Սուլեյմանիեում Թուրքմենական ճակատի վարչության շենքում խուզարկություն են անցկացնում եւ հայտնաբերում տոննաներով զենք եւ զինամթերք:

Վերոհիշյալ փաստերի լույսի ներքո հոդվածագիրը անում է հետեւյալ հարցադրումը. **«Շիաներին միշտ կասկածամտությամբ մոտեցող թուրքական պետությունը հանկարծ ինչո՞ւ հետ կանգնեց Քիրքուքի միջադեպի կիզակետում հայտնված շիա թուրքմեններից»**: Հարցի պատասխանը միանշանակ է՝ որպեսզի նրանց օգտագործի որպես խաղաքարտ: Չէ՞ որ մինչ այդ մոռացության մատնված թուրքմենները հանկարծ 1995 թ. հայտնվում են Թուրքիայի ուշադրության կենտրոնում: Երբ թուրքական պետությունը որոշում է Հյուսիսային Իրաքում թուրքմենական խաղաքարտը շահարկել, թուրքմեններին միավորում է: Այսպիսով՝ Հյուսիսային Իրաքում Թուրքիայի թելադրանքով ստեղծվում է Թուրքմենական ճակատը:

Կարծում ենք, Քիրքուքի շրջակայքում թուրքմենների սպանության փաստը եւ սպանությանն ամերիկյան զինվորների մասնակցությունը ցույց է տալիս թուրքմենական խաղաքարտի օգտագործման սնանկությունը: Քանի որ թուրքմենները Հյուսիսային Իրաքում ռազմական ներկայություն պահպանելու միակ միջոցն են, ուրեմն ավելի քան սնանկ պետք է համարվեն ներկայության պահպանման Անկարայի ջանքերը:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Վենետիկի կինոփառատոնը բացվեց Վուդի Ալենի նոր ֆիլմով

Վենետիկում օգոստոսի 27-ի ուշ երեկոյան տեղի ունեցավ 60-րդ միջազգային կինոփառատոնի բացման հանդիսավոր արարողությունը: Համաշխարհային կինոյի աստղերից ներկա էին Նիկոլ Քիդմանը, Քեթրին Զետա Ջոնսը, Ջորջ Քլունին, Ջոնի Դեպը, Անտոնիո Բանդերասը, Օմար Շարիֆը, Կատրին Դնյովը:

Փառատոնը բացվեց Վուդի Ալենի վերջին կատակերգության համաշխարհային պրեմիերայով: Ֆիլմը կոչվում է «Էլի ինչ-որ բան» եւ պատմում է նյույորքցի տարեց նկարչի (Ալեն) եւ մի ջահել կնոջ (Քրիստինա Ռիչի) ռոմանտիկ հարաբերությունների մասին: Տղամարդու գլխավոր դերը կատարում է Ջեյսոն Բիգգը, որը հայտնի է «Ամերիկյան կարկանդակ» ֆիլմից:

Անցյալում Վենետիկում տեղի էին ունեցել 67-ամյա աշխարհահռչակ կինոբեմադրիչի 8 ֆիլմերի պրեմիերաները: Նա չէր մասնակցել դրանց դիտումներին, բայց այս տարի փոխեց սովորությունը եւ մեկնեց Վենետիկ:

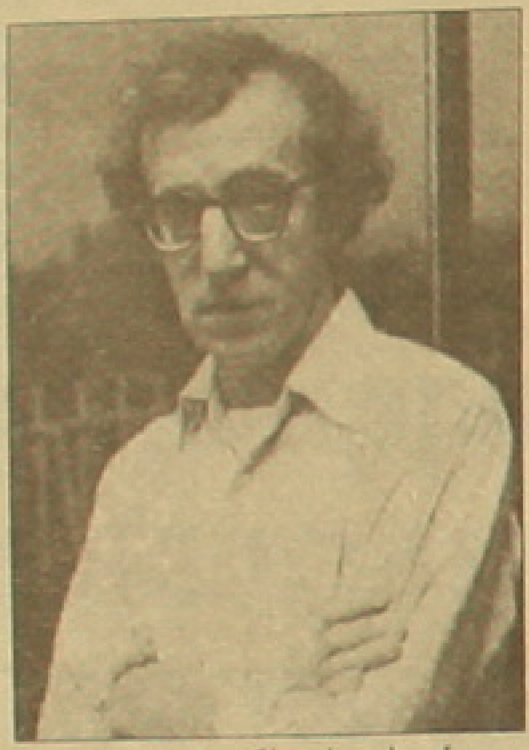

Կինոփառատոնի գլխավոր մրցանակին՝ «Ոսկե առյուծին» այս տարի հավակնում են 20 գործեր, որոնք մեծ մասամբ եվրոպական երկրներից են: Ընդամենը կցուցադրվի 143 ֆիլմ (86 լիամետրաժ եւ 57 կարճամետրաժ):

Փառատոնի տնօրեն Մորից դե Հադելնի տվյալներով, մրցույթին մասնակցելու իրավունքի համար այս տարի ներկայացված է եղել 1591 գործ: Հայտնի կինոբեմադրիչներից ներկա են Բեռնարդո Բերտոլուչին, Պիտեր Գրինուեյը եւ Ալեխանդրո Գոնսալես Ինառիտուն:

Բերտոլուչին փառատոնին մասնակցում է «Երազողները» ֆիլմով, որը պատմում է Ֆրանսիայի 1968 թ. ուսանողական հեղաշրջման մասին: Ռոբերտ Բենտոնի «Խայտառակություն» ֆիլմում նկարահանվել են Նիկոլ Քիդմանը եւ Էնտոնի Հոպկինսը, Կոեն եղբայրների «Անտանելի դաժանություն» ֆիլմում՝ Ջորջ Քլունին եւ Քեթրին Զետա Ջոնսը:

Կինոսիրողները կկարողանան ներկա գտնվել Մարտին Սկորսեզեի ֆիլմաշարի դռնփակ դիտմանը, որը նվիրված է բլյուզի պատմությանը: Ռուսաստանը ներկայացրել է Անդրեյ Զվյագինցեւի «Վերադարձ» ֆիլմը:

Կինոփառատոնը կշարունակվի մինչեւ սեպտեմբերի 6-ը:

Պ. Ք.

Ապագայից դեպի ներկա կամ պարզապես վերադարձ

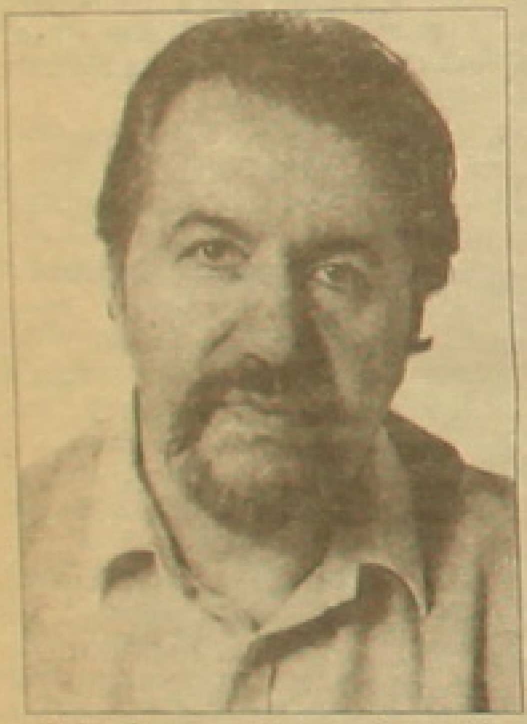

1915-ի Հայոց ցեղասպանությունից փրկված Արտո Տեր-Հարությունյանի ընտանիքն ապաստանեց Սիրիայում, այնտեղ էլ՝ Հալեպում ծնվեց Արտո Տեր-Հարությունյանը, որ հետագայում բարձրագույն կրթություն ստացավ Մեծ Բրիտանիայում եւ հաստատվեց Լոնդոնում: Իր մտերիմները հանդիպում էին «Հայկական» ռեստորանում, որ Հայաստանի անպաշտոն դեսպանատունն էր դարձել: Այստեղ այցելում էին նշանավոր այնպիսի հայազգիներ, ինչպես Շառլ Ազնավուրը, Ալեն Հովհաննեսը, Վահրամ Մավյանը, Արամ Խաչատրյանը եւ ուրիշներ:

Մտերիմները նրա մասին խոսում են ջերմությամբ, իբրեւ հրաշալի մարդու, տաղանդավոր գեղանկարչի, բանաստեղծի, երաժշտի եւ լավ հայրենասերի: 1978-ին առաջին անգամ այցելում է Հայաստան, որ իր վաղեմի երազն էր, այստեղ էլ հրատարակում է առաջին ժողովածուն: Ցավոք, Արտո Տեր-Հարությունյանը կյանքից վաղ հեռացավ՝ 1987-ին, 47 տարեկանում ու շատ երազներ մնացին անավարտ: Բայց խոսք կա, թե մարդն ապրում է այնքան, որքան հուշը: Իսկ հուշն արմատներ ունի ու նաեւ թռիչքի հնարավորություն:

Արտոյի մտերիմներին, հարազատներին ու ընկերներին հիշողության կանչը երեկ մեկտեղել էր Հայաստանի գրողների միության կլոր սրահում: Հարգանքի ու հիշատակի օր էր Արտոյի մտերիմ ընկերոջ՝ Համո Մոսկոֆյանի ջանքերով եւ թարգմանությամբ հրատարակված բանաստեղծությունների «Անձրեւները ջահել են կամ Ապագայէն դէպի անցեալ» ժողովածուի շնորհանդեսի առիթով: Ներկա գրողները եւ մտավորականներն ուրախ էին, որ հայ բանաստեղծների շարքն ավելացավ եւս մեկով: Նրա մուտքը հայ գրականություն ողջունեցին Դավիթ Մուրադյանը, մանկագիր Լորիս Ճգնավորյանը, դերասան Ազատ Գասպարյանը, Արտոյին իբրեւ մարդ եւ արվեստագետ ներկայացրեց նրա բանաստեղծությունները հայերենացրած Համո Մոսկոֆյանը: Հենրիկ Էդոյանը բնորոշ մի ընդհանրացում արեց, թե աշխարհի ամենաշխուր ճակատագրի տեր մարդը հայ բանաստեղծն է: Արտո Տեր-Հարությունյանն էլ դեգերելով աշխարհի տարբեր տարածություններում, իր մեջ մշտապես կրել է հայկական երազը: Որտեղ էլ որ ապրել է, իր գիտակցության մեջ, հոգու անկյունում պահել է այդ անբացատրելի երազը: «Օտար երկնակամարի տակ նա միշտ փայփայել է գտնել իր հոգեւոր երազը: Եվ չնայած իր ստեղծագործություններում նկատելի է անգլիական բանաստեղծության ավանդույթները, սակայն զգացվում է նաեւ սիամանթոյական շունչ: Դրանք արդիական, անկեղծ ու անկաշկանդ բանաստեղծական արտահայտություններ են»:

Արձակագիր Հրաչյա Մաթեւոսյանն իր հարազատ-անծանոթին ողջույնի ջերմ, տաք խոսքեր կարդաց: Օրեր առաջ դեռ անծանոթ՝ այսօր արդեն հազարամյակների հարազատությամբ դիմեց. «Բարեւ Արտո»՝ իր խոհերն ու մտորումները կիսելով ներկաների հետ: Նա «իր խենթ արյան մեջ կրում է հեռավոր նախնիների կանչը, վեհ, խաղաղ, ազնվական կամքն ու հպարտությունը»:

Երեկույթին ներկա Արտո Տեր-Հարությունյանի քույրը՝ Նանիկ Տեր-Հարությունյանը հուզմունքով շնորհակալություն հայտնեց ներկաներին՝ եղբոր հիշատակը հարգելու համար: Ինքն էլ ընտանիքով 4 զավակներով անսալով եղբոր ցանկությանը, արդեն 10 տարի է ապրում է Հայաստանում: Եվ ուրախ էր, որ եղբայրն էլ իր այս ժողովածուով եւ նկարներով վերադարձավ Հայաստան, մինչ բանաստեղծն իր ապրած տարիներին գրում էր.

Ես՝ որ զաւակն եմ որբի մը
Եւ Մարտիրոսներու թոռը
Ինքզինքս առանձին գտայ այս կեանքին մէջ
Բոլորը միասին,
Սակայն տակաւին,
Ոչինչ ունիմ տալիք
Կամ պատահաբար
Բաժնելիք...

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱՂԱԼՅԱՆ

Միշտ թռիչքի մեջ

Սամվել Մելքումյանը բնավորությամբ ինքնամփոփ, սակայն «բռնկվող» է իր նկարների պես: Մատիտից բացի, նա սիրում է աշխատել գույներով ու ... գերազանցորեն տիրապետում է փայտարվեստին, դրա վկայությունը մեծատաղանդ ռեժիսոր Արմեն Գուլակյանի փայտե հարթապատկերային դիմանկարն է (ինտարսիա): Այն զարդարում է Իջեւան քաղաքի մշակույթի տան նախասրահը, որի կողքից այցելուն դժվար թե անցնի անտարբեր:

«Իջեւանի վերնատուն» պատկերասրահում օրերս կազմակերպվել է Սամվել Մելքումյանի «Թռիչք հիշողության միջով» անհատական ցուցահանդեսը: Դիտելով ներկայացված

գործերը՝ դժվարանում ես սահանցել որեւէ նկարի կողքից: Խստապահանջ այցելուն անգամ նկատում է նկարչի տաղանդի ուժը, որ այն նրան տրված էր ի վերուստ, որ նա ավանդապահ լինելով միահյուսում է նորը վարպետությամբ:

Նրա համար ամեն մի գիծ ու կետ, ամեն մի հյուսվածք վկայում է, որ նկարիչն իր առջեւ գերագույն նպատակ ունի՝ մտնել յուրաքանչյուր այցելուի սիրտ, բացել նրանց հոգու դռները: «Նկարչի դիմանկարը», «Մարգարեություն», «Հաղթակամար», «Կլեոպատրա», «Ձմեռ», «Թռիչք հիշողության միջով», «Բաբելոնի աշտարակը», «Ռոմեո եւ Ջուլիետա», «Օթելլո», «Շեքսպիր», «Լիր արքա», «Մակբեթ» եւ այլ գործեր վերոհիշյալի վկայություններն են:

- Արվեստը հավաքի ու ինքնամփոփման արվեստ է,- ասում է նկարիչը:

Այո, այսպես է ստեղծվում իսկական արվեստը:

Դիտելով Սամվել Մելքումյանի գործերը, համոզվում ես, որ մեր օրերում դեռ կան նվիրյալներ, որ որքան էլ հոգս ու խնդիր ունենան, այնուամենայնիվ, չեն դառնանում, չեն ծանրանում մարդու եւ աշխարհի վրա: Նրա նկարներում չկան մշուշապատ, չհասկացվող երեւույթներ, որ նա թռչելով իր հիշողության միջով իր սերը, ներքին այրումն ու անսպառ եռանդն ու մտածողությունն է նվիրում մեզ...

Սամվել Մելքումյանը մեզ դեռ շատ անակնկալներ պիտի մատուցի, քանզի նա միշտ թռիչքի մեջ է...

ԹԵԼՄԱ ՄԱՏԻՆՅԱՆ

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅԱՆ ՓՈԽԱՐԵՆ

Շամբուտում երգող եղեգի մասին

Գոհար Գալսյանի «Խորանները»

եթե տառապանքից չի ծնվել գիրը, նկարը, ակորդը, սուտ է, ի վերջո այն ոչ գիր է, ոչ նկար, ոչ երաժշտություն: Բայց երբ քո տառապանքն ուրիշներին ապրեցնելու, սիրելու, սիրված լինելու հույս է ծնում, ուրեմն երիցս ճշմարիտ ես դու, որ գրիչ ու վրձին ես վերցրել:

Այս հարափոփոխ ժամանակներում նաեւ բանաստեղծություններ են ծնվում, որոնք քեզ ստիպում են զարմանալ. իսկապես բանաստեղծություն է ծնվել: Ատամնաքափ պառավներն անվերջ տեխնիկա են բանեցնում եւ իրենք էլ գիտեն, որ ոչ թե նոր բան, այլեւ ասելիք չունեն ընդհանրապես: Մեծամիտ ջահելները «քարուքանդ են անում» իրենցից առաջ ու իրենցից վեր ստեղծված ամեն մի չքնաղ խոյակ: Հազվագյուտներն իրենց օրագիրն են շարադրում՝ առանց ակնկալիքների եւ սնափառության: Այդպես է Գոհար Գալսյանը, որ դժվարությամբ շարում է բառ բառի, հուշ հուշի, հույզ հույզի հետեւից եւ իրեն ոչ մեկին չի պարտադրում, ոչ էլ որեւէ խմբագրության կամ միության: Իր օրագիրն է գրում:

Երկրորդ գիրքն է տպագրել Գոհար Գալսյանը: Եվ քանի որ այս գիրքը՝ «Խորանները», տպագրել է գրականության եւ արվեստի թանգարանի հրատարակչությունը, ապա հերթական թղթածրար լինել չի կարող: Այդպես էլ կա: «...Նվագի մեջ ներդաշնակված տասնյակ տարբեր գործիքներից ամեն մեկն առանձնակի լսելի չէ, թե չէք լսել ամեն մեկի ձայնն առանձին», գրում է Գոհար Գալսյանը:

Ինքը՝ բանաստեղծուհին, ջութակ է եղել ու կա տառապանքի մասերի մեջ: Բայց ի փրկություն իրեն ու բանաստեղծության, ռեքվիեմ չի հնչեցնում, այլ իրեն ու մեզ փորձում է փրկել հեղեղներից, տարափից, որոտից, արհավիրքից, քանզի զգալով իր՝ կնոջ վայրենությունը, տարերքի դեմ է կանգնում, որպեսզի փրկի իր երջանկությունը, մեր երջանկությունը:

Գոհար Գալսյանի անխարիսխ լողացող բանաստեղծական նավն իրեն տանում է մինչեւ գիշերային քմայքի զոհասեղան: Երբեմն խոտորվելով, շատ հաճախ տառապելով՝ գնում է այս կինն իր բանաստեղծությունների զուլալման ճանապարհով, երբեմն քայլում շեղբի վրայով (ինչպես, օրինակ, «Մոռացված գլահսիկ» պատմվածքի հերոսուհի Աշխենը), մտնում է անապատների նրբանցքները, ամենքի համար գործն առաջինն անելով ու բոլորի համար լինելով հաջորդը, ինքը, միեւնույն է, ճորտը չի դառնում տառապանքի եւ իր տառապանքով իր ընթերցողին չի ճորտացնում:

Հին ու իմաստուն մի ավանդազրույց կա շամբուտներում ծնված եղեգի մասին: Անհուշ, անհիշատակ կմեռներ այս եղեգը, եթե նրան հանկարծ չհայտնաբերեր քամին ու լավագույն երգը չհնչեցներ: Գոհար Գալսյանի պարագայում ինքն էլ քամին է եղել իր համար, որպեսզի դեռեւս մեզ անծանոթ գեղեցիկ մի մեղեդի լսենք: Եվ որքան ուժեղ լինի քամին այսուհետ ու եղեգը ճկուն, այնքան ավելի գեղեցիկ ու մաքուր նվագներ կլսենք:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

«Վարպետաց փողոց» Գյումրիում

ժամանակին Գյումրին Վարպետ պատվանունով է մեծարել ոչ միայն իր լավագույն արհեստավոր զավակներին, այլ նաեւ մշակույթի մեծերին, որոնցից երեւի առաջինը՝ Ավետիք Իսահակյանին: Վերջինիս անցյալ տարի վերաբացված տուն-թանգարանի հարեւանությամբ շուտով դռները կբացի նաեւ Շիրազի թանգարանը: Իսկ քիչ այն կողմ, նույն Շահումյան փողոցում գտնվող «Ռուսա Կարո» նախկին խաշարանի վթարված շենքը, որը եւս «Կումայրի» պատմաճարտարապետական արգելոց-թանգարանի շինություններից է, որոշվել է վերակառուցել եւ դարձնել քաղաքի մեկ այլ տաղանդավոր զավակի՝ Մհեր Մկրտչյանի տուն-թանգարան: Նկատի ունենալով հայ մշակույթի երեք խոշորագույն դեմքերի թանգարանների բարենպաստ հարեւանությունը նույն փողոցում, Գյումրու համայնքային ավագանին վերջերս իր որոշմամբ քաղաքի Շահումյան փողոցի տվյալ հատվածը նրանց պատվին վերանվանել է Վարպետաց փողոց: Սրանից բխող հանձնարարականներ են տրվել փողոցի անվանատախտակների փոփոխման, ինչպես եւ տվյալ հատվածի բնակիչների անձնագրերում հաշվառման հասցեի փոփոխություն կատարելու վերաբերյալ:

Ճիշտ է՝ մի քիչ անհարմարություն է ստեղծվում նրանով, որ վերանվանվող հատվածը գտնվում է Շահումյան փողոցի միջնամասում: Այսինքն, սկսվում է Շահումյան փողոց, Վարպետաց փողոց, հետո նորից Շահումյան փողոց:

Գ. Մ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

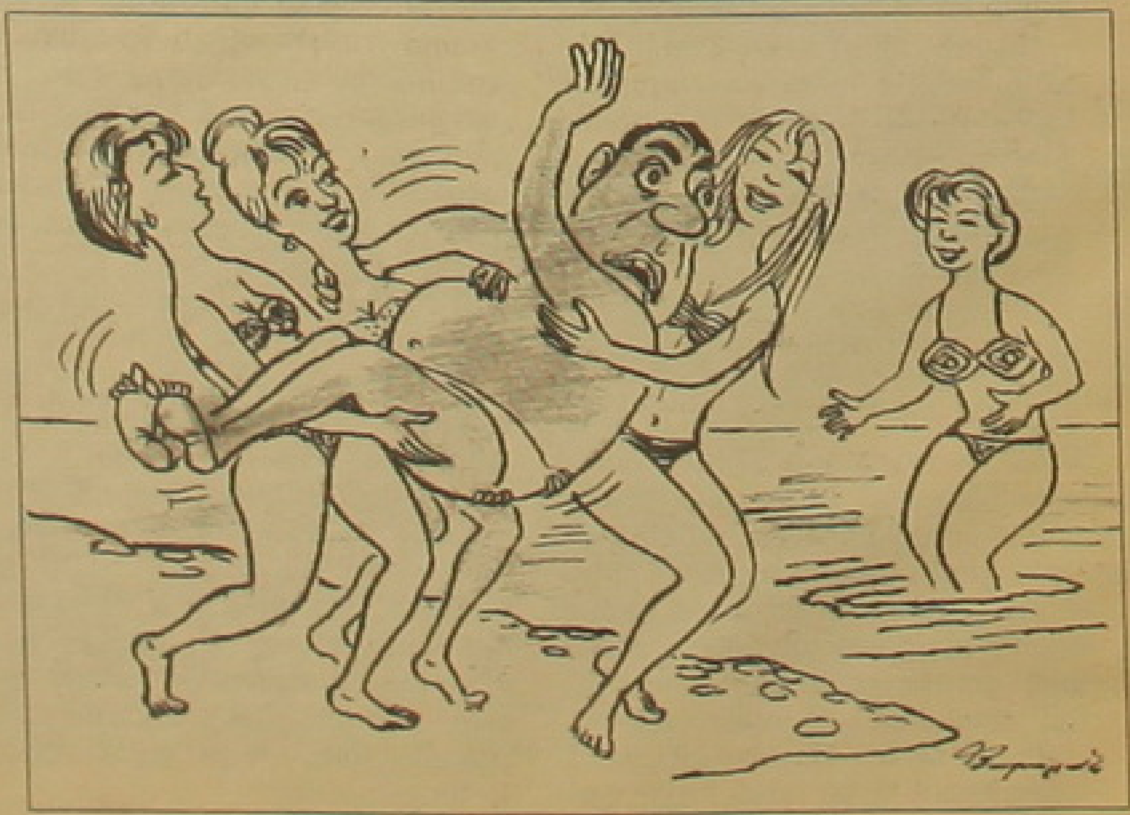

«Բանանց»-«Հապոէլ»՝ 1-2 (0-1)

Երեւան, «Հանրապետական» մարզադաշտ, 10 հազար հանդիսական:
Մրցավար՝ Բեն Հավերկորտ (Հոլանդիա):

«Բանանց»- Դմիտրի Վորոբյով, Ռոմեո Ջենեբյան (Կարեն Բարսեղյան, 46), Հովհաննես Դեմիրճյան, Աշոտ Գրիգորյան, Արարատ Առաքելյան, Նիկոլայ Գիբալյուկ, Ալեքսանդր Կուչեր, Սերգեյ Առաքելյան (Արամ Սարգսյան, 46), Արշակ Ամիրյան, Դմիտրի Կոնդրաշչենկո, Արա Հակոբյան:

«Հապոէլ»- Շավիտ Էլիմելեխ, Կլեմի Սաբան, Ալոն Հալֆոն, Շիմոն Գերշոն, Իգալ Անտեբի, Շայ Աբուտբուլ, Ռամի Աբու Լաբան (Ֆաբրիցիո Կարվալո, 71), Էյալ Բեն Ամի, Կֆիր Էդրի, Իոսիֆ Ռոզեն, Պաբլո Սոլչագա (Օրի Կարագուլա, 82):

Գոլերը խփեցին՝ Սոլչագան (13), Էդրին (55), Ամիրյանը (72):
Զգուշացվեցին՝ Բեն Ամին, Գրիգորյանը, Սաբանը:

Նման խաղով դժվար էր հաջողություն ակնկալել

Հանդիպման առաջին իսկ րոպեներից պարզ դարձավ, որ հյուրերը մտադիր են ակտիվ հարձակողական գործողություններով հասնել հաջողության: «Բանանցը» պատվիրել էր հակագրոհների տակտիկային: Առջեւի գծում դաշտի տերերից գործում էր միայն Արա Հակոբյանը, որին, ըստ մարզիչների մտահղացման, պետք է ակտիվորեն աջակցեին կիսապաշտպանները: Սակայն, ցավոք, «Բանանցի» ֆուտբոլիստներն այդպես էլ չկարողացան լրջորեն սպառնալ մրցակցի դարպասին: Նրանց գործողություններում բացակայում էր համագործակցությունը, խաղային օղակների միջեւ կապը հստակ չէր: Այդպես էլ երեւանցիներին չհաջողվեց կոմբինացիոն խաղ կազմակերպել: Դրան գումարվեց նաեւ պաշտպանությունում թիմի ֆուտբոլիստների անփույթ խաղը, որի հետեւանքով «Բանանցը» խստորեն պատժվեց: Արդեն 13-րդ րոպեին, օգտվելով Արարատ Առաքելյանի դիրքային սխալից, Սոլչագան բացեց հաշիվը: Գոլն ավելի ընկճեց «Բանանցի» ֆուտբոլիստներին, որոնք այդպես էլ մինչեւ առաջին խաղակեսի վերջը ուշքի չեկան եւ չկարողացան գեթ մեկ գոլային պահ ստեղծել մրցակցի դարպասին: Իսկ ահա «Հապոէլի» ֆուտբոլիստները, ոգեւորված հաջողությունից, շարունակում էին վտանգավոր պահեր ստեղծել դաշտի տերերի դարպասին: Եվ եթե հյուրերը մի փոքր դիպուկ գտնվեին, ապա թիմերն ընդմիջման կգնային մի քանի գնդակի տարբերությամբ: Գոլային հարմար պահերը չօգտագործեցին Սոլչագան եւ Էդրին, որոնք առանձնանում էին իրենց ակտիվ գործողություններով: Ընդհանրապես «Հապոէլը» շատ գրագետ էր գործում՝ մեկ հպումով փոխանցումներով գնդակն անմիջապես տեղափոխելով մրցակցի կիսադաշտ, որտեղ ակտիվ խաղով աչքի էին ընկնում առջեւի գծի ֆուտբոլիստները:

Թվում էր, թե ընդմիջումից հետո «Բանանցին» կհաջողվի կարգավորել խաղը եւ հավասարեցնել հաշիվը: Սակայն հերթական անգամ պաշտպանական գծի խաղացողները հյուրերին նվեր մատուցեցին: Սեփական տուգանային հրապարակի մատույցներում խաղարկելով գնդակը, նրանք կորցրին այն եւ Սոլչագան ու Էդրին անմիջապես պատժեցին «Բանանցին»: Խաղի ելքը փաստորեն վճռված էր, ուստի «Հապոէլը» որոշեց խաղալ հաղթական հաշիվը պահպանելու նպատակով եւ որոշ չափով նվազեցրեց ակտիվությունը: Փոխարենը հյուրերը խիստ հսկողության տակ առան «Բանանցի» ֆուտբոլիստներին՝ չթույլատրելով նրանց ազատ տեղաշարժվելու: Ճիշտ է, 72-րդ րոպեին Արշակ Ամիրյանին վերջապես հաջողվեց խոցել մրցակցի դարպասը, սակայն այդ խաղում դա «Բանանցի» միակ հաջողությունն էր: Գոլից հետո «Բանանցն» ակտիվացավ, բայց այդ պոռթկումը շատ կարճ տեւեց: Դեռ ավելին՝ տարվելով գրոհներով, դաշտի տերերն աչքաթող արին մրցակցի սուր հակագրոհը եւ քիչ էր մնում Կարագուլան 3-րդ գնդակն ուղարկեր «Բանանցի» դարպասը:

Դրությունը փրկեց Վորոբյովը: Խաղավերջում էլ արդեն «Հապոէլի» դարպասապահին աչքի ընկավ վարպետ խաղով՝ մեծ դժվարությամբ գնդակը հանելով անկյունային Արամ Սարգսյանի հարվածից հետո:

Եվ այսպես, «Բանանցը» չկարողացավ օգտվել հաջորդ փուլ մտնելու ընձեռված հիանալի հնարավորությունից եւ դուրս մնաց պայքարից: Թիմի պարտությունն օրինաչափ էր: Նման խաղով դժվար էր հաջողություն ակնկալել:

Խաղից հետո կայացած մամուլի ասուլիսում հյուրերի գլխավոր մարզիչ Դրոր Կաշտանը նշեց, որ երկու հանդիպումներն էլ շատ դժվար էին: Երեւանյան խաղում իր թիմը միայն առաջին խաղակեսում կարող էր 3-4 գոլ խփել: Շատ արագ հասնելով հաջողության, իսրայելցիները կարողացան խիստ հսկողության շնորհիվ փակել դեպի դարպասը տանող բոլոր ուղիները: Ըստ Կաշտանի, դաշտի տերերը միայն 1 գոլային պահ ունեցան, սակայն հաջող խաղաց դարպասապահը:

«Բանանցի» գլխավոր մարզիչ Հովհաննես Զանազանյանը, բնականաբար, դժգոհ էր իր թիմի գործողություններից, հատկապես պաշտպանների անփույթ խաղից, որն էլ, ըստ նրա, դարձավ պարտության գլխավոր պատճառը: Բաց թողած գոլը հոգեբանորեն ճնշեց տղաներին, եւ նրանք մինչեւ առաջին խաղակեսի ավարտն այդպես էլ չկարողացան կազմակերպել խաղը: Ընդմիջումից հետո կատարված փոփոխությունները որոշ չափով կարգավորեցին «Բանանցի» խաղը, բայց դա վերջարդյունքի վրա չազդեց:

ՉԵՄՊԻՈՆՆԵՐԻ ԼԻԳԱ

Խմբային մրցաշարի մասնակիցները հայտնի են

Ֆուտբոլի չեմպիոնների լիգայի որակավորման 3-րդ փուլի պատասխան հանդիպումներից հետո հայտնի դարձան այն 16 թիմերը, որոնք բարձր վարկանիշ ունեցող 16 ուժեղագույն ակումբների հետ ձեւավորեցին խմբային մրցաշարը:

Չեմպիոնների լիգայի որակավորման 2-րդ փուլում Երեւանի «Փյունիկի» մրցակից Սոֆիայի ԲԿՄԱ-ն պատասխան հանդիպումն էլ Թուրքիայի «Գալաթասարայի» հետ անհաջող անցկացրեց: Երկու շաբաթ առաջ այդ թիմերի մրցավեճը Ստամբուլում ավարտվել էր թուրքերի հաղթանակով (3-0): Նույնպիսի հաշվով գրանցվեց նաեւ Սոֆիայում:

Խմբային մրցաշարում հանդես գալու իրավունք նվաճեցին Ռուսաստանի չեմպիոն «Լոկոմոտիվի» ֆուտբոլիստները, որոնք սեփական հարկի տակ ռեւանշի հասան Դոնեցկում «Շախտյորից» կրած պարտության դիմաց: «Լոկոմոտիվն» արդեն 20-րդ րոպեին հավասարեցրեց 2 խաղերի ընդհանուր արդյունքը: Աչքի ընկավ վրաց լեգեոներ Աշվետիան: Նա էլ առաջին խաղակեսի ավարտին առաջ մղեց իր թիմին: Երկրորդ խաղակեսում ուկրաինացի ֆուտբոլիստներն ամեն ջանք թափեցին մրցակցի դարպասը գրավելու համար, եւ դա նրանց հաջողվեց: 71-րդ րոպեին Լեւանդովսկին կրճատեց հաշվի տարբերությունը: 1-2 հաշիվը ձեռնտու էր «Շախտյորին» հաջորդ փուլ դուրս գալու համար, քանի որ Դոնեցկում թիմը հաղթել էր 1-0 հաշվով: Սակայն խաղավարտից 4 րոպե առաջ «Լոկոմոտիվը» ստացավ 11 մ հարվածի իրավունք, եւ Իգնաշեւիչը հստակ իրացնելով այն, մոսկվացիներին խմբային մրցաշարի բաղձալի ուղեգիր պարգեւեց:

Ընդհանրապես, խմբային մրցաշարի ուղեգրերի համար շատ լարված ու համառ մրցապայքար էր ծավալվել: Երեք հանդիպումներում հաղթողին որոշելու համար հարկ եղավ նշանակել լրացուցիչ ժամանակ, որոնցից երկուսում ուղեգրի տերը որոշվեց 11 մ հարվածաշարով: Այսպես, «Այաքսին» մեծ ջանքերի գնով հաջողվեց կոտրել ավստրիական ԳԱԿ-ի դիմադրությունը: Խաղասկիզբը շատ հաջող էր հոլանդացիների համար, որոնք արդեն 14-րդ րոպեին բացեցին հաշիվը: Սակայն մինչեւ առաջին խաղակեսի ավարտն ավստրիացիները գրավեցին մրցակցի դարպասը: Քանի որ մրցակիցների առաջին խաղում էլ գրանցվել էր ոչ-ոքի (1-1) արդյունք, ուստի նշանակվեց լրացուցիչ ժամանակ: Բախտը ժպտաց «Այաքսին»: 104-րդ րոպեին Գալաշեկը 11 մ հարվածով խփեց հաղթական գնդակը:

Լրացուցիչ ժամանակ պահանջվեց նաեւ Դորտմունդի «Բորուսիայի» եւ Բելգիայի «Բրյուգեի» մրցավեճում: Առաջին խաղում 2-1 հաշվով հաղթել էին բելգիացիները, երկրորդում նույն հաշվով առավելության հասան գերմանացիները: Լրացուցիչ ժամանակում դարպասները մնացին անառիկ: Հաղթողը որոշվեց 11 մ հարվածներով: Այստեղ ավելի դիպուկ գտնվեցին բելգիացիները, որոնք խաղը շահեցին 4-2 հաշվով եւ մտան հաջորդ փուլ:

11 մ հարվածները որոշեցին նաեւ «Նյուքասլի» եւ «Պարտիզանի» մրցակցության ելքը: Առաջին խաղում 1-0 հաշվով հաղթել էր «Նյուքասլը»: Պատասխան խաղում «Պարտիզանը» հաղթեց նույն հաշվով եւ հաջող իրացնելով 11 մ հարվածները, մտավ հաջորդ փուլ:

Ահա կայացած հանդիպումների արդյունքները (փակագծում նշված է առաջին հանդիպման արդյունքը).

«Լոկոմոտիվ» Ռուսաստան-«Շախտյոր» Ուկրաինա՝ 3-1 (0-1)
ԲԿՄԱ Բուլղարիա-«Գալաթասարայ» Թուրքիա՝ 0-3 (0-3)
«Կոպենհագեն» Դանիա-«Ռեյնջերս» Շոտլանդիա՝ 1-2 (1-1)
ԱԵԿ Հունաստան-«Գրասհոպերս» Շվեյցարիա՝ 3-1 (0-1)
«Այաքս» Հոլանդիա-ԳԱԿ Ավստրիա՝ 2-1 (1-1)
«Բորուսիա» Դ., Գերմանիա-«Բրյուգե» Բելգիա՝ 2-1 (1-2), 2-4՝ 11 մ
«Սելթիկ» Շոտլանդիա-ՄՏԿ Հունգարիա՝ 1-0 (4-0)
«Դինամո» Զ., Խորվաթիա-«Դինամո» Կ., Ուկրաինա՝ 0-2 (1-3)
«Նյուքասլ» Անգլիա-«Պարտիզան» Սերբիա՝ 0-1 (1-0), 3-4՝ 11 մ
«Սլավիա» Չեխիա-«Սելթա» Իսպանիա՝ 2-0 (0-3)
«Մարսել» Ֆրանսիա-«Աուստրիա» Ավստրիա՝ 0-0 (1-0)
«Բենֆիկա» Պորտուգալիա-«Լացիո» Իտալիա՝ 0-1 (1-3):

Հաջող մեկնարկ

Նյու Յորքում ընթացող թենիսի ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունում հաջող մեկնարկեցին Սարգիս Սարգսյանն ու Դավիթ Նալբանդյանը: Սարգիսը բավական համառ ու անզիջում մրցապայքարում, 5 խաղափուլում կարողացավ կոտրել Դելիչի դիմադրությունը եւ մտավ հաջորդ փուլ: Դավիթ Նալբանդյանի համար մեկնարկային հանդիպումը Կոլիշրայբերի հետ ավելի հեշտ պայքարում անցավ: Հաղթանակի հասնելու համար Նալբանդյանին հարկ եղավ անցկացնել 3 խաղափուլ: Հաջորդ փուլի ուղեգիր նվաճած թենիսիստների թվում են Էնկվիստը, Մասսան, էլ Այնաուին, Նիեմինենը, Ֆիլիպուսիսը, Ֆեդերերը, Մոյան, Նովակը եւ Բլեյքը:

Կանանց մրցապայքարում հաջորդ փուլ մտան Լիխովցեւան, Հանտուխովան, Կլիյստերսը, Շոնեսին, Մոլիկը, Զվոնարյովան, Դեւենպորտը:

Պոնոմարյովը համաձայն է խաղալ

Ինչպես տեղեկացրել էինք, ՖԻԴԵ-ն Ռուսլան Պոնոմարյովին վերջին հնարավորությունն էր ընձեռել մինչեւ օգոստոսի 28-ի կեսօրը վերջնական որոշում կայացնելու՝ պատրա՞ստ է մրցելու Կասպարովի հետ, թե՞ շախմատի միջազգային ֆեդերացիան ստիպված կլինի նրան որակազրկել: Եվ ահա ստացվել է Ռուսլան Պոնոմարյովի դրական պատասխանը: Այսպիսով, սեպտեմբերի 18-ին Կասպարովի եւ Պոնոմարյովի միջեւ նախատեսված մրցախաղը կկայանա: Թեեւ մեծ դժվարությամբ, սակայն համաձայնությունը կայացավ:

Խմբերի կազմը հայտնի է

Երեկ Մոնակոյում կայացավ չեմպիոնների լիգայի խմբային մրցաշարի վիճակահանությունը: 32 ուժեղագույն ակումբները վիճակահանությամբ բաժանվեցին 8 խմբի: Ահա խմբերի կազմերը.

«A» խումբ. «Բավարիա» Գերմանիա, «Լիոն» Ֆրանսիա, «Սելթիկ» Շոտլանդիա, «Անդերլեխտ» Բելգիա:

«B» խումբ. «Արսենալ» Անգլիա, «Ինտեր» Իտալիա, «Դինամո» Կ., Ուկրաինա, «Լոկոմոտիվ» Ռուսաստան:

«C» խումբ. «Դեպորտիվո» Իսպանիա, «Էյնդհովեն» Հոլանդիա, ԱԵԿ Հունաստան, «Մոնակո» Ֆրանսիա:

«D» խումբ. «Յուվենտուս» Իտալիա, «Գալաթասարայ» Թուրքիա, «Օլիմպիակոս» Հունաստան, «Ռեալ սոսյեդադ» Իսպանիա:

«E» խումբ. «Մանչեստր յունայթեդ» Անգլիա, «Պանաթինաիկոս» Հունաստան, «Ռեյնջերս» Շոտլանդիա, «Շտուտգարտ» Գերմանիա:

«F» խումբ. «Ռեալ» Իսպանիա, «Պորտո» Պորտուգալիա, «Մարսել» Ֆրանսիա, «Պարտիզան» Սերբիա:

«G» խումբ. «Լացիո» Իտալիա, «Չելսի» Անգլիա, «Սպարտա» Չեխիա, «Բեշիքթաշ» Թուրքիա:

«H» խումբ. «Միլան» Իտալիա, «Սելթա» Իսպանիա, «Այաքս» Հոլանդիա, «Բրյուգե» Բելգիա:

«Շիրակը» կրկին պարտվեց

Երեկ Գյումրիում ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի նախնական փուլի պատասխան խաղում «Շիրակը» հյուրընկալել էր Դանիայի «Նորդսյալանդին»: Մրցակիցների առաջին խաղում, որ կայացել էր 2 շաբաթ առաջ Դանիայում, «Շիրակը» խոշոր 0-4 հաշվով պարտություն էր կրել: Շիրակցիները հաջորդ փուլ դուրս գալու ոչ մի հնարավորություն չունեին: Մնում էր միայն հուսալ, որ գյումրեցիները սեփական հարկի տակ գոնե արժանապատիվ խաղ կցուցադրեին եւ կփորձեին թեկուզ նվազագույն հաշվով հաղթանակ տոնելու: Բայց, ցավոք, «Շիրակը» այս խաղում էլ ոչնչով աչքի չընկավ: Հաշիվը 40-րդ րոպեին բացեց Դավիթ Ռասմուսենը, որն էլ խաղավարտից 1 րոպե առաջ երկրորդ գնդակն ուղարկեց շիրակցիների դարպասը: «Շիրակն» էլ անփառունակ ելույթով ավարտեց ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարը:

Նշվեց Յուրի Գավրիլովի ծննդյան 50-ամյակը

Մոսկվայում ԽՍՀՄ հավաքականի եւ «Սպարտակի» վետերանների հանդիպումով նշվեց խորհրդային ֆուտբոլի լավագույն ներկայացուցիչներից մեկի՝ Յուրի Գավրիլովի ծննդյան 50-ամյակը: ԽՍՀՄ հավաքականի ղեկը վստահվել էր Նիկիտա Սիմոնյանին, իսկ «Սպարտակի» վետերանների գործողությունները գլխավորում էր Կոնստանտին Բեսկովը: Խաղից առաջ Ռուսաստան-Բելառուս միության պետքարտուղար Պավել Բորոդինը հոբելյարին նվիրեց նոր բնակարանի բանալին, իսկ Նիկիտա Սիմոնյանը Ռուսաստանի ֆուտբոլային միության կողմից Յուրի Գավրիլովին հանձնեց պատվոգիր:

Ինչպես եւ վայել է ֆուտբոլային նման տոներին, այդ խաղում էլ գրանցվեց ոչ-ոքի (3-3): Հաշիվը բացեց սպարտակցի Սերգեյ Ռոդիոնովը, որը ԽՍՀՄ հավաքականի դարպասապահ Ռինատ Դասաեւի գլխավերեւով գնդակն ուղարկեց դարպասը: Ընդմիջումից հետո Եգորովիչը կրկնապատկեց հաշիվը: Սակայն հաղթական հաշիվը երկար չպահպանվեց: Սկզբում Սերգեյ Անդրեեւը կրճատեց հաշվի տարբերությունը, այնուհետեւ աչքի ընկավ հոբելյարը՝ հեռահար հարվածով գնդակն ուղարկելով դարպասը: Գործն ավարտած համարելով, Գավրիլովը թողեց խաղադաշտը՝ 9 համարի մարզաշապիկը հանձնելով որդուն: Դրանից հետո ԽՍՀՄ հավաքականը հաշվի մեջ առաջ անցավ շնորհիվ Բորոդինի խփած գոլի: Հանդիպման ավարտին նշանակվեց 11 մ հարված եւ Շավլոն վերականգնեց հավասարակշռությունը: Այդ խաղին մասնակցելու հրավեր էր ստացել նաեւ Երեւանի «Արարատի» նախկին ֆուտբոլիստ Խորեն Հովհաննիսյանը:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Հայաստանի եւ Գերմանիայի պաշտպանության նախարարությունների համագործակցության սկիզբը

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Օգոստոսի 27-ին Հայաստան էր ժամանել Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության պաշտպանության նախարարության բարձրաստիճան պատվիրակությունը՝ բրիգադի գեներալ Յուրգեն Բորնեմանի գլխավորությամբ: Պատվիրակությունը մի շարք հանդիպումներ էր ունեցել եւ այսօր ՀՀ եւ ԳԴՀ պաշտպանության նախարարությունների ներկայացուցիչները ստորագրեցին արձանագրություն՝ երկու երկրների միջեւ ռազմաքաղաքական մշտական երկխոսություն հաստատելու վերաբերյալ: ԳԴՀ ՊՆ ռազմաքաղաքական եւ սպառազինությունների վերահսկման վարչության պետի տեղակալ, բրիգադի գեներալ Յուրգեն Բորնեմանի խոսքերով, սա նշանավորում է այս ոլորտում երկու երկրների համագործակցության սկիզբը:

ՀՀ ՊՆ արտաքին հարաբերությունների եւ ռազմական համագործակցության վարչության պետ Միքայել Մելքոնյանը նշեց, որ ԳԴՀ պաշտպանության նախարարության պատվիրակության այցը կարեւորվում է նրանով, որ մինչ հիմա ԳԴՀ-ի հետ ռազմաքաղաքական եւ ռազմատեխնիկական առումով որեւէ համագործակցություն չկար: Պատվիրակությունն այցի ընթացքում Հայաստանի գործընկերների հետ քննարկել է համագործակցության հնարավոր ուղիները:

Յուրգեն Բորնեմանը նույնպես անդրադառնալով այցելության նպատակին, նախ ընդգծեց, որ դա ԳԴՀ պաշտպանության նախարարության պատվիրակության առաջին այցելությունն է՝ քննարկումների ընթացքում որոշելու համար այն բնագավառները, որտեղ կարող է համագործակցություն ստեղծվել երկու երկրների պաշտպանության նախարարությունների եւ զինված ուժերի միջեւ: «Գերմանիան շահագրգռված է, որպեսզի Հարավկովկասյան տարածաշրջանում կայունություն պահպանվի եւ դա այն նախապայմանն է, որը կարող է ապահովել խաղաղությունը եւ կայունությունը նաեւ Եվրոպայում, ուստի մենք չափազանց շահագրգռված ենք տարածաշրջանի կայունությամբ ու ցանկանում ենք աջակցել դրա պահպանմանը: Մեր համագործակցության պատրաստակամությամբ ցանկանում ենք աջակցել տարածաշրջանային համագործակցության ձեւավորմանը», ներկայացրեց պրն Բորնեմանը:

Գերմանացի գեներալի խոսքերով, այս նախաձեռնությամբ մտադիր են հավասարակշռված հարաբերություններ կառուցել տարածաշրջանային մյուս երկրների հետ, եւ նման այցեր եղել են նաեւ Ադրբեջանում ու Վրաստանում: Նա ուրախությամբ նշեց, որ ՀՀ պաշտպանության նախարարի հետ հանդիպման ժամանակ, վերջինս հավանության է արժանացրել բոլոր առաջարկությունները եւ համաձայնությունները, որոնք ձեռք են բերվել հայաստանյան հանդիպումների ընթացքում եւ վստահություն հայտնեց, որ նախաձեռնությունը նույնպիսի հավանության կարժանանա նաեւ ԳԴՀ ՊՆ կողմից, որն էլ կլինի հետագա հարաբերությունների եւ համագործակցության հիմքը:

Մ. Մելքոնյանը նշեց, որ այս տարվա ընթացքում կմշակվի համագործակցության հաջորդ տարվա ծրագիրը, կհաստատվի երկու երկրների նախարարությունների կողմից եւ ամենայն հավանականությամբ, հաջորդ տարվա սկզբից այն կկրի գործնական բնույթ: Արձանագրությունում հիմնականում նշվում է ռազմաքաղաքական մշտական երկխոսություն հաստատելու, Հայաստանի զինված ուժերի զինծառայողների ռազմական կրթությունը Գերմանիայում կազմակերպելուն աջակցելու, փորձագետների տարբերական հանդիպումների, խաղաղապահ գործողություններում համատեղ ծրագրերի մշակման եւ այլնի մասին:

Ի դեպ, գերմանացի գեներալի խոսքերով, ՆԱՏՕ-ի «Գործընկերություն հանուն խաղաղության» ծրագիրը հենց այն շրջանակն է, որը կասարյալ կարող է լինել տարածաշրջանային համագործակցություն սկսելու եւ զարգացնելու առումով: «ԳԴՀ ՊՆ ղեկավարությունը հանձնարարել է ինձ, որպեսզի ողջունեմ ՆԱՏՕ-ի այս ծրագրի շրջանակներում՝ իր ներգրավվածությունն ակտիվացնելու Հայաստանի պատրաստակամությունը: Կարծում եմ, վերջերս Հայաստանում կայացած «Լավագույն ջանք» զորավարժությունները դրա վկայությունն էին»:

Մեծ Բրիտանիայի վարչապետը բացատրություններ է տալիս իրավաբաններին ու լրագրողներին

Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերը երեկ ներկայացավ արդարադատական անկախ հանձնաժողովի նիստին եւ շուրջ 2 ժամ շարունակ բացատրություններ տվեց իրավաբաններին եւ լրագրողներին «իրաքյան դոսիեի» վերաբերյալ: Մինչ դրսում ցուցարարները «Ստախոս» վերտառությամբ պաստառներ էին պարզել, Թոնի Բլերը պատասխանում էր իրաքյան պատերազմի ձեռնարկումը արդարացնող գաղտնի տեղեկագրի իր կողմից ներկայացման, ինչպես նաեւ պաշտպանության նախարարության փորձագետ Դեւիդ Քելիի մահվան հանգամանքների վերաբերյալ BBC ռադիոհեռուստաընկերության հետաքննության առնչվող հարցերին: Անդրադառնալով վերջինիս, վարչապետն ասաց, որ BBC-ի «եզրակացությունն այնպիսին էր, որի ճշմարիտ լինելը պարզվելու դեպքում ես պետք է հրաժարական տայի»:

Նիստին ներկա լրագրողների կարծիքով, Թոնի Բլերի այս ելույթը տարբերվում էր նրա հրապարակային ելույթներից, որոնք սովորաբար պերճախոս զգացմունքայնության վրա են հիմնված լինում: Վարչապետն այս նիստում շրջահայաց էր եւ խիստ տրամաբանող:

Ավելացնենք, որ նիստի հեռարձակումն ու լուսանկարումն արգելված էր:

Վաշինգտոնը կողմ է ՄԱԿ-ի հովանու ներքո Իրաքում միջազգային ուժերի ներկայությանը

Երեկ հայտարարվեց, որ Մ. Նահանգները կողմ է Իրաքում միջազգային ուժերի ներկայությանը, պայմանով, որ դրանք կրեն ՄԱԿ-ի հովանավորությունը եւ, միաժամանակ, լինեն ամերիկյան հրամանատարության ղեկավարության տակ: Որքան էլ որ տարօրինակ հնչի այս առաջարկը, վերլուծաբանները հիշեցնում են, որ 1993 թ. Սոմալիում գործող միջազգային զորքն այս պայմաններով էր կազմվել: Սակայն, անկախ այն բանից, թե Սոմալիում այդ զորքն ինչ կարողացավ անել կամ, ավելի շուտ, չկարողացավ անել, ուշագրավ է ամերիկյան տրամադրության այս փոփոխությունը, որի պատճառներից մեկը հավանաբար Իրաքում օր-օրի ավելացող ամերիկյան մարդկային կորուստներն են: Եվ ոչ միայն ամերիկյան: Երեկ Բաղդադում սպանվեց նաեւ բրիտանացի 1 զինվոր, ինչը 50-ի հասցրեց կոալիցիոն ուժերում անգլիացի զոհերի թիվը պատերազմի սկզբից ի վեր:

Երեկ ուշ գիշեր ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանում Անվտանգության խորհուրդը քննարկելու էր ամերիկյան այս նոր առաջարկը: Սակայն երեկոյան արդեն հնչում էին նախապայման-առաջարկներ մասնավորապես Ռուսաստանի եւ Ֆրանսիայի կողմից՝ նախքան նման ուժի կազմությունը Մ. Նահանգները պետք է հրաժարվի Իրաքում «օկուպացիոն ուժի» իր պաշտոնական հանգամանքից:

ՀԱԿԻՐՃ

ԱՄՆ կաթոլիկ եկեղեցու պատվիրակությունն այցելեց Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիր

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայր աթոռ ս.Էջմիածնի օծման 1700-ամյակի առթիվ Հայաստան ժամանած ԱՄՆ Հռոմեական կաթոլիկ եկեղեցու բարձրաստիճան հոգեւորականների պատվիրակությունը՝ առաջնորդությամբ Բալթիմորի արքեպիսկոպոս կարդինալ Ուիլյամ Կիլերի, օգոստոսի 28-ին այցելեց Հայոց ցեղասպանության զոհերի Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիր, ուր կատարվեց հոգեհանգստի արարողություն: Կաթոլիկ եկեղեցու պատվիրակները եղան նաեւ Ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտում:

««Կյանքը Աստծո պարգեւն է, եւ մենք քրիստոնյաներս ամեն ջանք պետք է գործադրենք, որպեսզի այդ պարգեւը չվտանգվի եւ չոչնչացվի»», ասաց կարդինալ Քիլերը ի պատասխան այն հարցի, թե ինչ ներդրում կարող է ունենալ Հայ Առաքելական եւ Կաթոլիկ եկեղեցիների գործակցությունը 1915 թ. Մեծ եղեռնի ճանաչման հարցում:

Նույն օրը Երեւանի սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ Մայր եկեղեցում կարդինալը աղոթք կատարեց եւ հանդիպում ունեցավ երիտասարդների հետ:

Հայ Առաքելական եկեղեցու ԱՄՆ Արեւելյան թեմի առաջնորդ Խաժակ արք. Պարսամյանը լրագրողների հետ զրույցում մեծապես կարեւորեց երկու եկեղեցիների փոխգործակցությունը եւ անդրադարձավ դրա հիմնական ուղղություններին:

ԱՄՆ կաթոլիկ հոգեւորականներին նախորդ օրը Մայր աթոռ սբ. Էջմիածնում ընդունել է Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը, իսկ օգոստոսի 28-ին պատվիրակությունը հանդիպումներ է ունեցել ՀՀ նախագահի եւ վարչապետի հետ:

Սանկտ-Պետերբուրգի Օրենսդիր ժողովի նախագահն ընդունել է Հայաստանում ԼՂՀ-ի մշտական ներկայացուցչին

ՍԱՆԿՏ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սանկտ Պետերբուրգի Օրենսդիր ժողովի նախագահ Վադիմ Տյուլպանովը օգոստոսի 27-ին Մարիինյան պալատում ընդունել է կարճաժամկետ աշխատանքային այցով այստեղ գտնվող Հայաստանի Հանրապետությունում Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության մշտական ներկայացուցիչ Արման Մելիքյանին:

Զրույցի ընթացքում Արման Մելիքյանը Սանկտ Պետերբուրգի խորհրդարանի ղեկավարին ծանոթացրել է ԼՂՀ-ի քաղաքական-տնտեսական կացությանը, պետականության կառուցման եւ հասարակության ժողովրդավարացման գործընթացին 1994 թվականին Ադրբեջանի հետ զինադադարի կնքումից հետո ընկած ժամանակամիջոցում, ինչպես նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի օրենսդիր եւ գործադիր իշխանությունների կառուցվածքին:

Հանդիպման ընթացքում հատուկ ուշադրություն է դարձվել Լեռնային Ղարաբաղի տնտեսական զարգացման հարցին, Ղարաբաղի տնտեսության մեջ ներդրումների հնարավորություններին: Նշվել է, որ ներկայումս ԼՂՀ-ում առավելագույնս նպաստավոր պայման է ստեղծված ներդնողների համար, հատկապես արտոնյալ հարկադրման տեսանկյունից:

Հնարավոր ներդրման առավել հեռանկարային ոլորտներից մեկը Արման Մելիքյանը նշել է զբոսաշրջային բիզնեսի զարգացումը ԼՂՀ-ում: Նա հաղորդել է, որ աճում է օտարերկրյա ներդնողների հետաքրքրությունը նաեւ զանազան արտադրությունների հիմնման նկատմամբ, եւ այդ գործընթացը տարեցտարի զարգանում է վերընթաց գծով:

Արման Մելիքյանը եւ Վադիմ Տյուլպանովը հանգել են այն կարծիքին, որ անհրաժեշտ է զարգացնել ԼՂՀ-ի եւ Սանկտ Պետերբուրգի շփումները եւ նշել են կողմերի նվիրվածությունը ժողովրդավարական արժեքներին եւ իրավական հասարակարգ կառուցելու սկզբունքներին:

Հայաստանում ԼՂՀ-ի մշտական ներկայացուցիչը Սանկտ Պետերբուրգի խորհրդարանի ղեկավարին է հանձնել Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության նախագահ Արկադի Ղուկասյանի ուղերձը: Նրանում նախագահը երախտագիտություն է հայտնում Սանկտ Պետերբուրգի ներկայացուցիչներին եւ առաջին հերթին նրա ժողովրդական ընտրյալներին ազատ եւ անկախ ապրելու՝ ԼՂՀ-ի ժողովրդի ձգտմանը զորավիգ լինելու համար, ինչպես նաեւ հույս է հայտնել, որ Լեռնային Ղարաբաղի եւ Ռուսաստանի հյուսիսային մայրաքաղաքի միջեւ կապերն այսուհետեւ էլ կզարգանան՝ հարստանալով նոր բովանդակությամբ:

Է. Էռնեկյանի ընկերությունը կառավարելու է Ուրուգվայի միջազգային օդանավակայանի ծառայությունները

ՄՈՆՏԵՎԻԴԵՈ, 28 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Արգենտինահայ հայտնի գործարար Էդուարդո Էռնեկյանի ընկերությունը ստանձնելու է Ուրուգվայի միջազգային օդանավակայանի ծառայությունների կառավարումը: Ինչպես տեղեկացնում է Մոնտեվիդեոյի հայկական ռադիոժամի լրագրող Դիեգո Կարամանուկյանը, այն հաղթող է ճանաչվել այսօր Մոնտեվիդեոյի բորսայում տեղի ունեցած բաց վաճառքում: Ուրուգվայի ««Կարասկո»» օդանավակայանի կառավարման համար պետք է վճարվի 34 միլիոն դոլար 30 տարվա համար:

Վաճառքին մասնակցել են տարբեր ընկերություններ, եւ այն շատ հետաքրքրական ընթացք է ունեցել: Որպես հիմք, Ուրուգվայի կառավարությունը որոշել էր 15 միլիոն դոլարի գին, սակայն, մասնակցողների վճռականության հետեւանքով վերջնական գինը հասել է 34 միլիոն դոլարի:

Էռնեկյանի ներկայացուցիչներն արդեն վճարել են 6 միլիոն դոլար եւ մեկ տարվա ընթացքում պիտի վճարեն մնացած գումարը:

Ուրուգվայի նախագահը գոհունակություն է հայտնել վաճառքի արդյունքների վերաբերյալ, սակայն, ընդդիմադիր ձախակողմյան ուժերը փորձել են մինչեւ վերջին պահը խորհրդարանում որոշում ընդունել վաճառքը հետաձգելու համար:

Էդուարդո Էռնեկյանը հիմա իր ամերիկացի եւ իտալացի գործընկերների հետ կառավարում է 38 օդակայան տարբեր երկրներում, այդ թվում Հայաստանում, ունենալով տարեկան 1 միլիարդ դոլարի շրջանառություն:

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 29.08.2003 թ. ժ. 9:00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	581.21	575.40	587.00
EUR	1	եվրո	629.33	625.60	633.10
RUR	1	ռուս. ռուբլի	19.12	18.00	20.30

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 28. 8. 2003 Գինը՝ 100 դրամ